

STRATEGIA ROZWOJU

GMINY OLESNO

NA LATA **2023 - 2030**

Opracowanie dokumentu

Strategia Rozwoju Gminy Olesno na lata 2023-2030

zostało przygotowane na zlecenie Gminy Olesno

Urząd Gminy w Oleśnie
ul. Władysława Jagiełły 1
33-210 Olesno

przez:

ul. Dworcowa 9a/19

30-556 Kraków

www.oficyna-profilaktyczna.pl

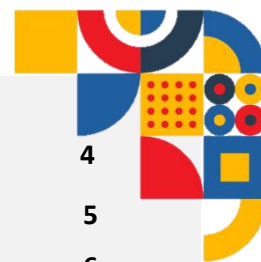
KRAKÓW – OLESNO
2023

Spis treści

Wykaz skrótów	4
Wprowadzenie	5
Jak powstała Strategia?	6
Wnioski z diagnozy strategicznej	7
Gmina Olesno w 2030 roku	11
Cele strategiczne	14
Społeczeństwo	16
Kultura i turystyka	19
Gospodarka	21
Przestrzeń i środowisko	23
Oczekiwane rezultaty planowanych działań	26
Model struktury funkcjonalno-przestrzennej	32
Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej	47
Terytorialny wymiar strategii	50
Poziom krajowy	51
Poziom regionalny	51
Strategia Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”	51
Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego	56
Poziom lokalny	61
Zgodność z dokumentami nadrzędnymi	63
Poziom międzynarodowy	63
Poziom krajowy	67
Poziom regionalny	78
System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych	82
Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych	84
Monitoring	86
Ewaluacja	87
Ramy finansowe i źródła finansowania	89
Spis rysunków i tabel	90

Wykaz skrótów

BDL – Bank Danych Lokalnych

GUS – Główny Urząd Statystyczny

JCWP – jednolita część wód powierzchniowych

JCWPD – jednolita część wód podziemnych

JST – jednostka samorządu terytorialnego

KSRR – Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030

OSI – obszar strategicznej interwencji

PEP2030 – Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej

PZPWM – Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego

SOR – Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)

SRKS2030 – Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2030

UG – Urząd Gminy

WPF – Wieloletnia Prognoza Finansowa

Wprowadzenie

Strategia Rozwoju Gminy Olesno na lata 2023-2030 stanowi odpowiedź na zachodzące zmiany w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzennym i środowiskowym, wymagających sprawnego reagowania i przeciwdziałania negatywnym zjawiskom i barierom oddziałującym na jakość i poziom życia swoich mieszkańców. Z tego względu konieczne jest podjęcie działań, które zapewnią ciągłość realizowania wyznaczonej polityki rozwoju.

Dla niniejszego dokumentu podstawę prawną określają w szczególności: ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Opracowanie Strategii Rozwoju Gminy Olesno poprzedzono sporządzeniem szczegółowej diagnozy zachodzących zjawisk o charakterze społecznym, gospodarczym, przestrzennym i środowiskowym, w tym również analizą porównawczą wobec sąsiadujących jednostek samorządu terytorialnego, powiatu dąbrowskiego, województwa małopolskiego oraz kraju. Założenia Strategii są spójne z nadrzędnymi dokumentami strategicznymi i planistycznymi na szczeblu międzynarodowym, krajowym i regionalnym, co umożliwi efektywne wdrażanie działań oraz prowadzenie wspólnej polityki rozwojowej, mającej na celu podniesienie jakości życia mieszkańców, tworzenie optymalnych warunków do wzrostu gospodarczego zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju.

Głównym odbiorcą niniejszego dokumentu są mieszkańcy, dlatego też strategia powstała zgodnie z zasadami partycypacji społecznej, gwarantującej zaangażowanie lokalnej społeczności zarówno w proces jej tworzenia, jak i realizacji. W opracowaniu Strategii aktywny udział brali również przedstawiciele władz samorządowych oraz partnerzy społeczno-gospodarczy, dzięki czemu uwzględnia ona oczekiwania i potrzeby wszystkich grup interesariuszy oraz wzmacnia poczucie współodpowiedzialności za rozwój obszaru. Dokument określa kluczowe cele gminy Olesno do 2030 roku, umożliwiając pozyskanie funduszy zewnętrznych w nowej perspektywie finansowej, przeznaczonych na wieloaspektowy rozwój Gminy. Jest planem działania w perspektywie najbliższych kilku lat.

JAK POWSTAŁA STRATEGIA?

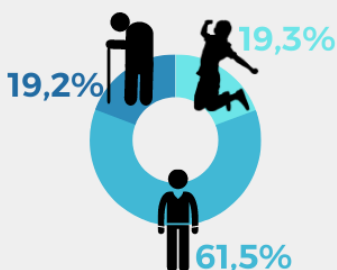
WNIOSKI Z DIAGNOZY STRATEGICZNEJ

DEMOGRAFIA

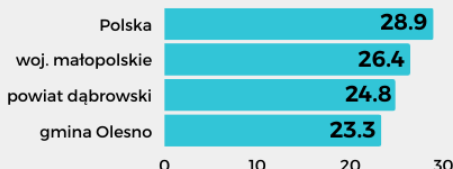
W gminie Olesno na przestrzeni lat dostrzegalne są **niekorzystne procesy demograficzne** - starzejące się społeczeństwo oraz depopulacja, której głównym powodem są ruchy migracyjne.

Wykres 2. Ludność według ekonomicznych grup wieku w gminie Olesno w 2021 roku

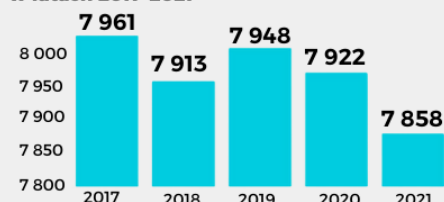

Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi w Gminie kształtuje się na niższym poziomie niż w przypadku powiatu, województwa oraz kraju. Zjawisko starzejącego się społeczeństwa prowadzi do niekorzystnych tendencji w wielu obszarach, w tym m.in. społeczno-ekonomicznym i zdrowotnym.

Wykres 4. Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi w 2021 roku

Wykres 1. Liczba ludności w gminie Olesno w latach 2017-2021

Wykres 3. Przyrost naturalny na 1 000 ludności w 2021 roku

Ochrona zdrowia

Jednostkami działającymi w celu zapewnienia opieki zdrowotnej jest Gminny Zakład Opieki Zdrowotnej w Oleśnie oraz Wiejski Ośrodek Zdrowia w Zalipiu, świadczące usługi w ramach podstawowej opieki zdrowotnej, stomatologii, fizjoterapii i rehabilitacji. Ograniczony jest natomiast dostęp do specjalistycznej opieki zdrowotnej.

Bezpieczeństwo

Za bezpieczeństwo w Gminie odpowiada dzielnicowy podległy Komendzie Powiatowej Policji w Dąbrowie Tarnowskiej oraz 5 jednostek OSP.

Pomoc społeczna

W 2021 roku najczęstszymi powodami udzielania pomocy i wsparcia rodzinom były:

- niepełnosprawność - 81 rodzin
- długotrwała lub ciężka choroba - 58 rodzin
- ubóstwo - 51 rodzin

liczba osób korzystających z pomocy społecznej

Edukacja

4 szkoły podstawowe
przedszkoli 5

Liczba uczniów w szkołach podstawowych

2017 **540** → **532** 2021

Liczba dzieci w przedszkolach

2017 **191** → **240** 2021

Na terenie Gminy działalności nie prowadzi żłobek ani klub dziecięcy.

GOSPODARKA

Dominująca funkcja rolnicza, w tym szczególnie produkcja rolna truskawek i zboża.

Wykres 5. Zestawienie wydatków i dochodów na 1 mieszkańca w latach 2017-2021 (zł)

wzrost o **25.5%**

liczby podmiotów gospodarczych na 1 000 mieszkańców w latach 2017-2021

7.4% 2017

udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym

5.5% 2021

makroprzedsiębiorstwa

96.3%

mikroprzedsiębiorstwa

3.7%

Najwyższe wydatki w gminie Olesno w 2021 roku według klasyfikacji PKD:

Oświata i wychowanie

11 865 997.8 zł

Rodzina

11 005 300.6 zł

Gospodarka komunalna i ochrona środowiska

4 529 738.6 zł

PRZESTRZEŃ

Układ komunikacyjny

- System komunikacyjny gminy Olesno kształtowany jest głównie przez sieć dróg o znaczeniu lokalnym, zapewniającą dogodne połączenia między sołectwami.
- Przez obszar Gminy nie przebiegają drogi krajowe i wojewódzkie - najbliższa droga krajowa nr 73 Wiśniówka - Jasło przebiega wzdłuż wschodniej granicy.
- Brak komunikacji publicznej - system transportowy oparty jest na komunikacji indywidualnej oraz połączeniach oferowanych przez prywatnych przewoźników.

17,7% obszaru powiatu dąbrowskiego

0,5% obszaru województwa małopolskiego

77,6 km²

99 os./km²

13 sołectw

1 Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego, pokrywający 0,2% obszaru Gminy

Struktura funkcjonalno-przestrzenna oparta jest głównie na wiejskich, zwartych układach przestrzennych z dominującą zabudową jednorodzinną.

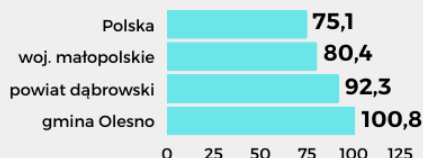
Infrastruktura techniczna i gospodarka mieszkaniowa w 2021 roku

Wykres 6. Przeciętna liczba osób na 1 mieszkanie w 2021 roku

Wykres 7. Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w 2021 roku [m²]

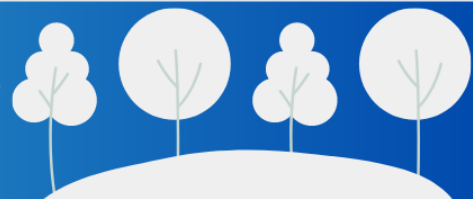
94,1%

budynków podłączonych do wodociągu

29,0%

budynków podłączonych do kanalizacji

ŚRODOWISKO

Przyroda

Istotnym elementem występującej szaty

roślinnej są półnaturalne ekosystemy łąkowe, punktowo rozmieszczone po całym terenie Gminy. Największe zbiorowiska leśne znajdują się w miejscowości Podborze, natomiast wzdłuż cieków wodnych drzewostan tworzony jest przede wszystkim przez olchę szarą, jesion oraz wierzbę białą i kruchą. Krajobraz kształtują również trzy parki podworskie: w Niwkach, Brniu i Oleśnie.

673,24 ha

Powierzchnia lasów w 2021 r.

Lesistość w 2021 r.

8,7%

pomników przyrody, wśród których dominują dęby szypułkowe.

11

Gospodarka wodna

4

jednolite części wód powierzchniowych o złym stanie ogólnym, a ocenę ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych określono jako zagrożoną:

- Kanał Zybliekowicza,
- Żabnica do Żymanki,
- Breń,
- Breń - Żabnica od Żymanki do ujścia.

1

jednolita część wód podziemnych (nr 133), której stan określony jest jako dobry, a ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych jest niezagrażona.

Na terenie gminy Olesno występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią od rzeki Breń, na których prawdopodobieństwo wystąpienia jest:

- wysokie i wynosi raz na 10 lat (Q10%),
- średnie i wynosi raz na 100 lat (Q1%),
- niskie (Q0,2%).

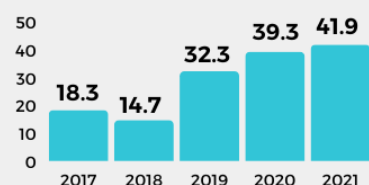
Ponadto występują obszary narażone na zalanie w przypadku całkowitego zniszczenia wałów przeciwpowodziowych.

Gospodarka odpadami

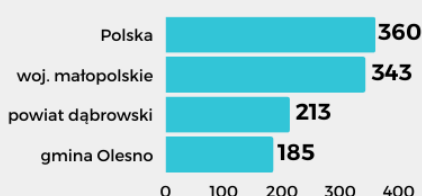

Wzrost ilości odpadów zebranych w sposób selektywny względem ogółu odpadów, co wskazuje na wysoki poziom świadomości ekologicznej mieszkańców oraz dbałość o ochronę środowiska przyrodniczego. W porównaniu do kraju, województwa i powiatu dostrzegalna jest również niższa wartość masy wytworzonych odpadów w przeliczeniu na 1 mieszkańca.

Wykres 8. Odpady zebrane selektywnie w stosunku do ogółu odpadów w latach 2017-2021 [%]

Wykres 9. Masa wytworzonych odpadów komunalnych [kg] w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2021 roku [kg]

KULTURA I TURYSTYKA

Kultura

Podstawową jednostką działającą w zakresie kultury jest Gminny Ośrodek Kultury z siedzibą w Domu Malarek w Zalipiu. Do jego głównych zadań należą:

- ochrona i kultywowanie wartości kulturowych, w tym tradycji malowańk zalipiańskich,
- organizowanie, wspieranie oraz promowanie amatorskiego ruchu artystycznego w kraju i za granicą,
- opieka nad artystami ludowymi i pobudzanie aktywności kulturowej mieszkańców.

Zdobnictwo zalipiańskie jest najbardziej rozpoznawalnym symbolem kultury Gminy, a jego początki sięgają ponad 100 lat wstecz.

Jednostką organizacyjną uzupełniającą ofertę kulturową jest **Gminna Biblioteka Publiczna w Oleśnie wraz z filiami w Ćwikowie i Zalipiu**, których głównym zadaniem jest gromadzenie, przechowywanie i udostępnianie zbiorów oraz propagowanie czytelnictwa wśród mieszkańców Gminy. Ponadto, pełnią wiele funkcji związanych z działalnością kulturowo-oświatową, a także umożliwiają integrację mieszkańców w każdej grupie wiekowej. W ramach GBP funkcjonuje również „Kino za rogiem” oraz kręgielnia „Azył Oleśno”.

Turystyka

Dzięki posiadanym walorom przyrodniczo-kulturowym gmina Oleśno stanowi atrakcyjny kierunek dla turystów, chcących spędzić czas z dala od popularnych i zatłoczonych szlaków. Na znaczenie turystyczne wpływa również rozpoznawalność Zalipia jako najpiękniejszej polskiej wsi oraz obecność szlaków rowerowych, umożliwiających zwiedzanie najważniejszych zabytków Gminy.

BADANIE ANKIETOWE

44%

negatywnie ocenia stan ścieżek i tras rowerowych

52%

uważa dostępność bazy gastronomicznej za niewystarczającą

uważa dostępność obiektów sportowych za wystarczającą

34%

pozytywnie ocenia porządek w miejscach publicznych

42%

uważa stan dróg na terenie Gminy za dobry i bardzo dobry

44%

W sposób negatywny oceniono ofertę spędzania czasu:

36%

dla dzieci i młodzieży

46%

dla seniorów

54%

dla dorosłych

w opinii

blisko co trzeciego

mieszkańca dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej jest średni

38%

rozważa zmianę miejsca zamieszkania

50% respondentów negatywnie ocenia możliwość znalezienia pracy dostosowanej do potrzeb mieszkańców

64% respondentów jest zdania, że największym problemem społecznym w Gminie jest odpływ ludzi młodych

38%

ocenia stan techniczny obiektów i placówek oświatowych za dobry lub bardzo dobry

54%

uważa ogólne warunki życia w Gminie jako przeciętne

co drugi

badany uważa, że działania na rzecz przedsiębiorczości mogłyby mieć największy wpływ na rozwój Gminy

48%

badanych negatywnie ocenia działania promocyjne Gminy

ocenia liczbę organizowanych wydarzeń kulturalno-rozrywkowych na średnim poziomie

32%

54%

ankietowanych jako barierę rozwojową wskazało mało atrakcyjne wynagrodzenie

Rysunek 1. Mapa turystyczna gminy Olesno

Źródło: opracowanie własne

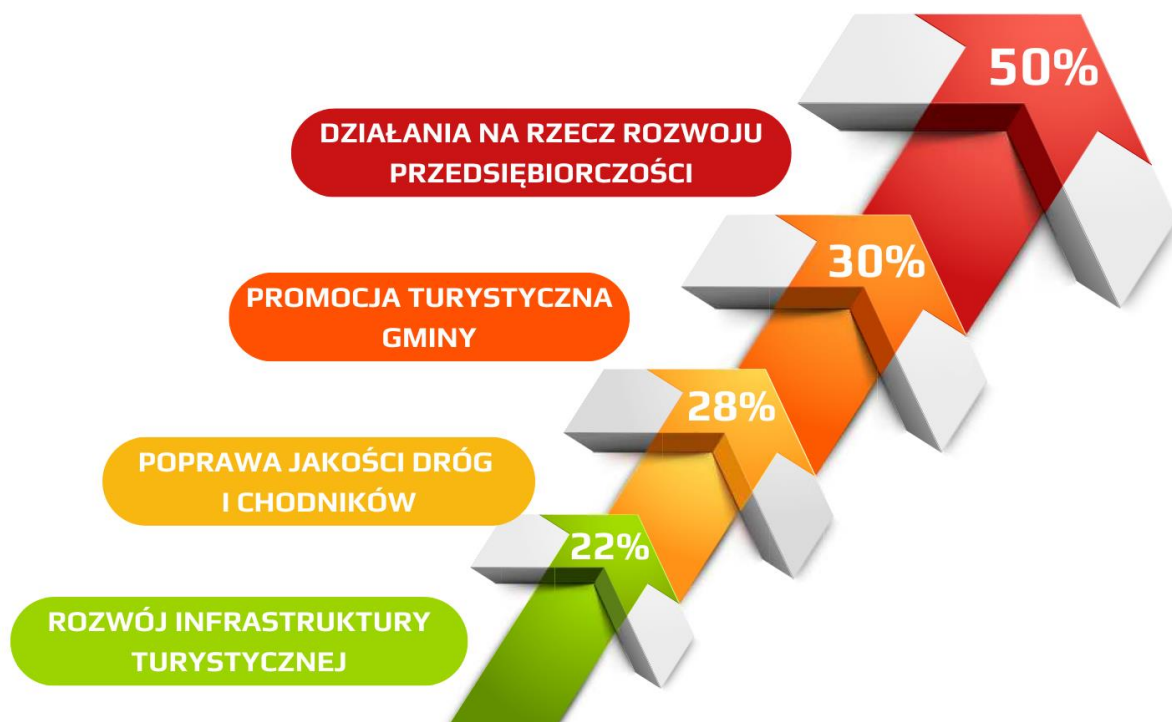

Gmina Olesno w 2030 roku

Wizja, stanowiąc jeden z głównych elementów strategii rozwoju, przedstawia pożądany obraz Gminy w przyszłości, pełni tym samym funkcję nadrzędnego celu strategii. Mieszkańcy, jako najważniejsi odbiorcy dokumentu strategii, w przeprowadzonym badaniu ankietowym mieli możliwość wskazania działań, które mogłyby w największym stopniu wpłynąć na rozwój Gminy i tym samym spełnić oczekiwania i potrzeby lokalnej społeczności.

W opinii zdecydowanej większości badanych gmina Olesno powinna podjąć działania na rzecz rozwoju przedsiębiorczości, co w sposób pozytywny wpłynęłoby na przyciągnięcie inwestorów oraz atrakcyjną ofertę miejsc pracy dostosowaną do potrzeb mieszkańców (50%). Ponadto często wskazywano na konieczność promocji turystycznej, a także poprawę stanu infrastruktury drogowej. Ponadto wśród najczęściej wskazywanych odpowiedzi zaznaczano również rozwój infrastruktury turystycznej.

Rysunek 2. Najważniejsze działania rozwojowe wskazane do realizacji przez mieszkańców gminy Olesno na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego

Źródło: opracowanie własne

Wyznaczona misja gminy Olesno przedstawia jego główny kierunek rozwoju przy wykorzystaniu lokalnych zasobów, zgodnych z oczekiwaniami zarówno władz samorządowych, jak i mieszkańców. Stanowi swoisty plan działania w celu osiągnięcia odpowiedniego poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego, przy jednoczesnym zachowaniu zasad zrównoważonego rozwoju.

2030 MISJA

Wzrost jakości życia mieszkańców poprzez aktywne promowanie zasobów dziedzictwa kulturowego oraz budowanie konkurencyjnej gospodarki, bazującej na ekologicznym i nowoczesnym rolnictwie.

2030 WIZJA

Gmina Olesno wzmacnia swoje znaczenie na tle regionu dzięki wykorzystaniu i propagowaniu zasobów dziedzictwa kulturowego, a mieszkańcy są dumni ze swoich tradycji.

Dzięki ciągłemu rozwojowi infrastruktury i bazy turystycznej, Gmina staje się atrakcyjnym miejscem dla osób, które chcą w sposób aktywny poznawać lokalne walory przyrodniczo-kulturowe.

Szeroki dostęp do oferowanych usług spełnia potrzeby każdego mieszkańca, a rozbudowa niezbędnej infrastruktury oddziałuje na wysoki poziom warunków życia.

Gmina Olesno w 2030 roku buduje wysoki poziom przedsiębiorczości opierając się na posiadanych potencjałach i wykorzystuje je do rozwoju nowych gałęzi gospodarczych zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju.

Przyjęta wizja rozwoju odzwierciedla zidentyfikowany potencjał obszaru, którym jest bogata oferta kulturowa. Uwzględnienia ona najważniejsze potrzeby mieszkańców zidentyfikowane dzięki ich aktywnemu uczestnictwu w procesie tworzenia dokumentu. Istotnym aspektem w osiągnięciu wizji jest aktywna promocja obszaru, dzięki której możliwe będzie przyciągnięcie potencjalnych turystów i tym samym generowanie impulsów rozwojowych.

Zasadniczym elementem wpływającym na poprawę sytuacji gminy Olesno jest **podniesienie poziomu przedsiębiorczości**, dlatego też wizja skupia się również na zapewnieniu rozwoju gospodarczego, w dużej mierze bazującego na rolnictwie i powiązanych obszarach działalności. Należy mieć na uwadze, że rozwój obszaru musi uwzględniać jak najmniejszą negatywną ingerencję w środowisko przyrodnicze, a poprawa sytuacji społeczno-gospodarczej wymaga **zaangażowania wszystkich interesariuszy, w tym przede wszystkim mieszkańców oraz władz samorządowych**.

Cele strategiczne

Cele strategiczne gminy Olesno stanowią odpowiedź na zdiagnozowane potrzeby pod kątem społecznym, gospodarczym, przestrzennym i środowiskowym. Nie tylko uwzględniają impulsy rozwojowe i posiadane zasoby, ale pełnią również rolę narzędzia służącego do eliminacji istniejących barier. Ponadto, wyznaczają drogę do realizacji wyznaczonej wizji rozwoju w 2030 roku, łącząc w ten sposób zamierzone efekty z konkretnymi działaniami.

Kluczowe założenia Strategii Rozwoju Gminy Olesno określone zostały w czterostopniowej strukturze programowania, na którą składają się: wizja rozwoju, cele strategiczne, operacyjne oraz kierunki działań. **Cele strategiczne** (długookresowe) ukazują założenia wizji oraz definiują podstawowe obszary tematyczne podejmowanych interwencji. **Cele operacyjne** (średniookresowe) precyzują cele strategiczne oraz definiują główne narzędzia i sposoby ich realizacji, natomiast **kierunki działań** (krótkookresowe) określają zadania i inwestycje, które Gmina powinna podjąć w trakcie obowiązywania dokumentu.

Strategia Rozwoju Gminy Olesno na lata 2023-2030 wyznacza 4 cele strategiczne, na podstawie których wyodrębniono 17 celów operacyjnych, nawiązujących do wyznaczonej wizji rozwoju i wymiarów funkcjonowania, tworząc w ten sposób powiązaną strukturę działań odpowiadających i spełniających potrzeby lokalnej społeczności.

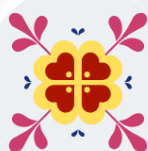
SPOŁECZEŃSTWO

Gmina Olesno, wychodząc naprzeciw niekorzystnym zjawiskom demograficznym sprawi, że stanie się atrakcyjniejszym miejscem dla mieszkańców, poprawiając jakość świadczonych usług oraz dbając o bezpieczeństwo lokalnej społeczności.

KULTURA I TURYSTYKA

Gmina Olesno wykorzysta posiadane potencjały i w dalszym ciągu będzie kultywować kulturę i sztukę zalipiańską nie tylko na tle regionu, ale również kraju. Działania te będą wzmacniane dzięki rozwojowi infrastruktury turystycznej.

GOSPODARKA

Gmina Olesno podniesie poziom konkurencyjności w oparciu o rolnictwo ekologiczne, przechowalnictwo i przetwórstwo żywności, jednocześnie zapewniając warunki do rozwoju zawodowego mieszkańców. W swoich działaniach wykorzysta szeroką współpracę międzygminną i międzysektorową.

PRZESTRZEŃ I ŚRODOWISKO

Gmina Olesno zapewni wysoką jakość środowiska przyrodniczego, równocześnie adaptując się do zmian klimatycznych. Dzięki prowadzonym zadaniom zwiększy mobilność mieszkańców oraz zadba o racjonalnie zagospodarowaną przestrzeń.

Spółeczeństwo

Sytuacja demograficzna Gminy odzwierciedla ogólne trendy demograficzne charakterystyczne dla całego kraju: proces starzenia się ludności spowodowany wydłużaniem się średniej długości życia przy jednoczesnym spadku współczynnika dzietności oraz postępującymi zmianami kulturowymi, w tym ukształtowaniem nowego modelu rodziny oraz ukierunkowaniem na rozwój osobisty. Nie bez znaczenia jest również odpływ ludzi młodych do większych ośrodków miejskich przede wszystkim w celach edukacyjnych oraz zawodowych. W ramach minimalizowania negatywnych zjawisk demograficznych, kluczowym aspektem jest budowanie poczucia tożsamości lokalnej poprzez organizowanie wspólnych działań angażujących społeczność lokalną, liderów, aktywistów czy też stowarzyszenia. Z tego względu istotnym zadaniem jest rozwijanie narzędzi dialogu z mieszkańcami w sprawach dotyczących rozwoju Gminy, pobudzając tym samym powstawanie inicjatyw obywatelskich oraz rozwiązując lokalne problemy. Działanie to zaangażuje mieszkańców w udział w kreowaniu wspólnej przestrzeni oraz wzbudzi poczucie współodpowiedzialności za jej funkcjonowanie.

Jednym z kluczowych działań, stanowiących odpowiedź na zachodzące procesy demograficzne oraz koniecznych w zakresie zapewnienia odpowiedniej jakości życia mieszkańców jest poprawa dostępu do opieki zdrowotnej na terenie Gminy. Ponadto, mając na uwadze potrzeby osób starszych, działania ukierunkowane są również na aspekty dotyczące zapewnienia im odpowiedniej opieki oraz wsparcia, minimalizując tym samym problem wykluczenia społecznego. W ramach ochrony zdrowia konieczna jest również promocja aktywnego i zdrowego stylu życia wśród wszystkich mieszkańców.

Kierunkiem działań usprawniającym i podnoszącym jakość świadczonych usług publicznych, a także wzmacniającym udział mieszkańców w życiu Gminy jest rozwój e-administracji oraz podnoszenie kompetencji pracowników samorządowych, co usprawni efektywne zarządzanie JST.

W ramach celu strategicznego przewiduje się także działania dotyczące poprawy jakości edukacji, ukierunkowane głównie na prowadzenie dodatkowych zajęć edukacyjnych, modernizację placówek oświatowych, kształcenie kompetencji cyfrowych, podnoszenie kompetencji nauczycieli, zapewniając tym samym optymalne warunki nauczania.

Aspektem bezpośrednio wpływającym na poziom i jakość życia mieszkańców gminy Olesno jest szeroko pojęte bezpieczeństwo. Jeden z głównych kierunków działań dotyczy wsparcia jednostek OSP.

Wysoka jakość usług społecznych 	▪ Wsparcie jednostek organizacyjnych działających w Gminie. ▪ Rozwój i wsparcie usług opiekuńczych oraz pomocowych dla mieszkańców Gminy. ▪ Modernizacja strony internetowej Gminy. ▪ Budowa, remont, modernizacja i doposażenie obiektów użyteczności publicznej.
Zapewnienie opieki i profilaktyki zdrowotnej 	▪ Rozwój profilaktyki zdrowia, w tym profilaktyki uzależnień. ▪ Promocja aktywnego i zdrowego stylu życia. ▪ Poprawa dostępu do opieki zdrowotnej. ▪ Budowa, rozbudowa i remont budynku Gminnego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Oleśnie.
Zapewnienie wysokiej jakości edukacji 	▪ Budowa, remont, modernizacja i doposażenie placówek oświatowych. ▪ Poszerzenie oferty organizowanych zajęć dodatkowych. ▪ Rozwój usług instytucjonalnej formy opieki nad dziećmi do lat 3. ▪ Podniesienie kompetencji kadr oświatowych. ▪ Promocja idei uczenia się przez całe życie.
Aktywni mieszkańcy 	▪ Informowanie mieszkańców o bieżących sprawach Gminy. ▪ Wzrost zaangażowania społecznego w działania rozwojowe i procesy decyzyjne Gminy poprzez wykorzystanie narzędzi dialogu z mieszkańcami i konsultacji społecznych. ▪ Budowa, remont i modernizacja świetlic wiejskich.

	▪ Budowa, remont i modernizacja obiektów infrastruktury sportowej i rekreacyjnej. ▪ Wspieranie działalności klubów seniora, organizacji pozarządowych i klubów sportowych. ▪ Wzmacnianie poczucia tożsamości lokalnej i regionalnej.
Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego 	▪ Wspieranie jednostek odpowiadających za zachowanie porządku i bezpieczeństwa w Gminie, w tym budowa, remont i modernizacja budynków jednostek OSP. ▪ Wdrażanie środków poprawy bezpieczeństwa mieszkańców w zakresie infrastruktury drogowej (przejścia dla pieszych, sygnalizacja świetlna, chodniki). ▪ Prowadzenie działań profilaktycznych i edukacyjnych w zakresie zachowania bezpieczeństwa.
Efektywne zarządzanie Gminą 	▪ Zapewnienie wysokiej jakości obsługi interesariuszy. ▪ Rozwój e-usług i e-administracji. ▪ Wzrost umiejętności i kompetencji pracowników administracji publicznej.

Kultura i turystyka

Szczególne walory kulturowe stanowią jeden z najważniejszych kierunków rozwoju Gminy w celu kreowania impulsów rozwojowych. Organizacja wydarzeń kulturalno-rekreacyjnych w świetle posiadanych uwarunkowań jest pierwszorzędym i koniecznym elementem w zakresie aktywnej promocji kultury zalipiańskiej nie tylko w skali regionu, ale również kraju. Dbłość o tradycję ludową wzmocni również poczucie tożsamości lokalnej wśród mieszkańców, a aktywna promocja Gminy na zewnątrz podniesie poziom jej atrakcyjności nie tylko dla mieszkańców, ale również w takim samym stopniu dla turystów. Z tego względu realizacja danego celu strategicznego pozwoli na wypracowanie przewag konkurencyjnych i ożywienie gospodarki Gminy. Aby skutecznie wskazać inicjatywy, istotne jest zapewnienie ciągłego wsparcia instytucji, jednostek i komórek organizacyjnych działających w obszarze kultury.

Rozwój branży turystycznej generować będzie również nowe miejsca pracy, podnosić poziom przedsiębiorczości mieszkańców, zwiększając tym samym dochody samorządu terytorialnego.

Posiadane walory kulturowe nie tylko gminy Olesno, ale całego regionu Powiśla Dąbrowskiego kształtują jego znaczny potencjał turystyczny. W związku z tym konieczne wydaje się podjęcie działań w celu rozwoju marketingu terytorialnego, stawiając przy tym na ponadlokalną współpracę w realizowanych przedsięwzięciach. Istotną szansą jest wykreowanie produktu o randze regionalnej.

Promowanie kultury zalipiańskiej

- Organizowanie wydarzeń kulturalno-rekreacyjnych promujących kulturę i tradycje ludowe.
- Wspieranie działalności Gminnego Ośrodka Kultury oraz Gminnej Biblioteki Publicznej.
- Promocja sztuki zalipiańskiej na tle regionu i kraju.
- Pobudzanie aktywności kulturowej lokalnej społeczności.
- Ochrona zasobów dziedzictwa kulturowego.
- Rozwój infrastruktury instytucji kultury na terenie Gminy.

	▪ Zapewnienie ochrony i opieki nad zabytkami. ▪ Wykreowanie produktu/marki lokalnego/ej, promującego/ej posiadane zasoby.
Rozwój infrastruktury turystycznej 	▪ Budowa, remont i modernizacja dróg/ścieżek/tras rowerowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą. ▪ Rozwój bazy gastronomicznej i noclegowej, w tym agrogospodarstw.

Gospodarka

Gospodarka gminy Olesno ze względu na posiadane uwarunkowania oparta jest przede wszystkim na rolnictwie. Bazę do podniesienia poziomu przedsiębiorczości stanowią będzie utworzenie Strefy Aktywności Gospodarczej, w znacznym stopniu oddziałującej na atrakcyjność inwestycyjną Gminy i stymulującej rozwój społeczno-gospodarczy, m.in. poprzez tworzenie nowych miejsc pracy. Jako główny kierunek podejmowanych działań zidentyfikowano rozwój gałęzi przetwórstwa i przechowywania żywności. Kluczowe jest również wspieranie sektora małych i średnich przedsiębiorstw, które dominują w gminnej strukturze podmiotów gospodarczych.

Działania związane z budową kapitału ludzkiego, w tym organizowanie szkoleń i warsztatów podnoszących kwalifikacje mieszkańców umożliwi społeczności lokalnej dostosowanie do potrzeb rynku pracy, a także otwiera perspektywy na wykreowanie nowych branż gospodarki, intensyfikujących rozwój obszaru. Istotnym elementem jest również zapobieganie wykluczeniu społecznemu na rynku pracy.

W zakresie rozwoju gospodarczego Gminy istotną rolę ma również nawiązanie szerokiej współpracy z innymi JST oraz partnerami społeczno-gospodarczymi w celu podejmowania inicjatyw klastrowych czy też wymiany wiedzy i doświadczeń.

Kapitał ludzki

- Organizowanie szkoleń/warsztatów podnoszących kwalifikacje zawodowe mieszkańców.
- Aktywizacja zawodowa osób wykluczonych społecznie.

Rolnictwo ekologiczne i działalność gospodarcza

- Rozwój gałęzi przetwórstwa i przechowywania żywności.
- Tworzenie grup producenckich na terenie Gminy.
- Wsparcie inicjatyw w zakresie przetwórstwa rolno-spożywczego, w tym poprzez organizację szkoleń i usług doradczych.
- Wspieranie sektora mikro-, makro- i średnich przedsiębiorstw, w tym w procesie zakładania nowych działalności gospodarczych.

Aktywna współpraca

- Utworzenie Strefy Aktywności Gospodarczej Gminy Olesno.
- Nawiązywanie współpracy międzygminnej w celu realizacji działań rozwojowych.
- Wzmocnienie współpracy międzysektorowej w zakresie realizacji zadań o charakterze publicznym i społeczno-gospodarczym.

Przestrzeń i środowisko

Środowisko przyrodnicze Gminy jest jednym z głównych elementów determinujących jakość życia oraz stanowi podstawy czynnik w zakresie rozwoju funkcji turystycznej. Dlatego też kluczowe jest, by dokument Strategii uwzględniał rozwój obszaru zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju, tj. w jak najmniejszym stopniu ingerował w środowisko. Istotne w tym zakresie jest zwiększanie świadomości mieszkańców w zakresie odpowiedniej ochrony środowiska, stąd właściwe wydaje się uwzględnienie działań dotyczących kształtowania odpowiednich zachowań człowieka wobec przyrody poprzez organizowanie szkoleń, warsztatów czy też publikowanie materiałów informacyjnych, w tym przede wszystkim na terenach objętych ochroną prawną oraz o szczególnych walorach środowiskowych.

Jednym z ważniejszych wyzwań stojących przed Gminą są postępujące zmiany klimatu. Z tego względu dokument Strategii zakłada dostosowanie JST do zachodzących lub przewidywanych warunków klimatycznych oraz ich skutków poprzez m.in. rozwój błękitno-zielonej infrastruktury, budowanie świadomości ekologicznej czy też zapewnienie ochrony przeciwpowodziowej.

Problemem, z którym boryka się Gmina są okresowe podtopienia, spowodowane między innymi tzw. powodzią błyskawicznymi, generującymi straty gospodarcze, finansowe i ograniczające komfort życia mieszkańców. Z tego względu dokument przewiduje realizację przedsięwzięć dotyczących zabezpieczenia przeciwpowodziowego.

Istotnymi działaniami wpływającymi zarówno na stan środowiska przyrodniczego, jak i poprawę warunków życia mieszkańców są inwestycje dotyczące budowy, przebudowy i modernizacji infrastruktury technicznej, w tym przede wszystkim sieci kanalizacyjnej i wodociągowej.

Dostępność komunikacyjna obszaru jest jednym z głównych czynników oddziałujących na uwarunkowania społeczno-gospodarcze. Poprawa stanu infrastruktury drogowej stanowić będzie czynnik przyciągający inwestorów, usprawni lokalną sieć komunikacyjną oraz wpłynie na wzrost bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego.

Odnawialne źródła energii pełnią rolę wyznacznika do zrównoważonego rozwoju. Realizowanie inwestycji w zakresie energetyki stanowi potencjał dla ochrony posiadanych walorów przyrodniczych, minimalizowania generowanych zanieczyszczeń oraz zredukowania stopnia wykorzystywania nieodnawialnych surowców.

Adaptacja do zmian klimatu

- Prowadzenie działań w zakresie podniesienia świadomości ekologicznej mieszkańców.
- Rozwój błękitno-zielonej infrastruktury, w tym budowa zbiorników małej retencji.
- Realizacja programów z zakresu ochrony jakości powietrza.
- Promocja dobrych praktyk związanych z ochroną środowiska.
- Zwiększenie ochrony przeciwpowodziowej na terenie Gminy.

Rozwój infrastruktury technicznej na terenie Gminy

- Budowa, remont i modernizacja sieci kanalizacyjnej.
- Budowa, remont i modernizacja sieci wodociągowej.
- Budowa, remont i modernizacja sieci gazowej.
- Zapewnienie dostępu do usług teleinformatycznych.

Ochrona środowiska

- Ochrona stanu wód powierzchniowych i podziemnych.
- Usuwanie azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy.
- Prowadzenie racjonalnej gospodarki odpadami.
- Budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków.
- Ochrona obszarów cennych przyrodniczo.
- Zapewnienie odpowiedniej jakości wody pitnej.

Mobilność mieszkańców

- Budowa, remont i modernizacja dróg wraz z infrastrukturą towarzyszącą.
- Wymiana oświetlenia ulicznego na energooszczędne.
- Rozwój transportu publicznego, w tym niskoemisyjnego.
- Tworzenie miejsc postojowych zgodnie z zapotrzebowaniem.

Kształtowanie wysokiej jakości przestrzeni publicznej

- Tworzenie i ochrona zielonych przestrzeni publicznych.
- Budowa elementów małej architektury na terenie Gminy.
- Rewitalizacja obszarów zdegradowanych lub z utraconymi funkcjami użytkowymi.
- Modernizacja istniejących i budowa nowych obiektów sportowo-rekreacyjnych i wypoczynkowych.
- Zapobieganie rozproszeniu zabudowy.
- Niwelowanie barier architektonicznych dla osób starszych i z niepełnosprawnościami.
- Systematyczna aktualizacja dokumentów planistycznych.

Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego

- Współpraca w ramach klastra energii „Energetyczne Powiśle”.
- Rozwój inwestycji w zakresie OZE.
- Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej.

Oczekiwane rezultaty planowanych działań

Kluczowym elementem Strategii Rozwoju Gminy Olesno na lata 2023-2030 są wskaźniki monitoringu oraz związane z tym oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym. Odpowiednio dobrane wskaźniki umożliwiają ukazanie stopnia realizacji wyznaczonych założeń, a przy ich wyborze należy mieć na uwadze przede wszystkim adekwatność do określonych celów, łatwość w pozyskiwaniu, mierzalność oraz komplementarność, umożliwiając tym samym porównanie poszczególnych uwarunkowań względem innych jednostek samorządu terytorialnego.

Tabela 1. Wskaźniki monitoringu Strategii wraz z oczekiwanymi rezultatami planowanych działań

Cel strategiczny	Oczekiwany rezultat	Wskaźnik	Rok bazowy	Wartość bazowa wskaźnika	Trend	Źródło danych
Społeczeństwo	Wzrost liczby ludności	Liczba ludności	2021	7 858	wzrost	GUS (BDL)
	Budowanie kapitału społecznego	Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym [%]	2021	19,3	wzrost	GUS (BDL)
	Zatrzymanie niekorzystnych procesów demograficznych	Przyrost naturalny na 1000 ludności	2021	-1,9	wzrost	GUS (BDL)
	Podniesienie jakości i poziomu edukacji	Wyniki egzaminu ósmoklasisty [%]	2022	język polski – 53,72 matematyka – 50,57 język angielski – 53,56	wzrost	OKE w Krakowie
		Kwota środków przeznaczonych na modernizację, remont i doposażenie placówek oświatowych	2022	-	wzrost	UG w Oleśnie
		Liczba ofert zajęć pozalekcyjnych	2022	-	wzrost	UG w Oleśnie
	Poprawa dostępu do opieki zdrowotnej	Liczba przychodni na 10 tys. ludności	2021	3	wzrost	GUS (BDL)
		Liczba ludności na aptekę ogólnodostępną	2021	7 684	spadek	GUS (BDL)
		Budowa, rozbudowa, remont budynku Gminnego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Oleśnie	2022	-	realizacja zadania	UG w Oleśnie

Wsparcie rodziców we wczesnym powrocie na rynek pracy oraz zapewnienie dostępu do wybranych usług publicznych	Liczba dostępnych miejsc opieki nad dzieckiem do lat 3	2021	0	wzrost	UG w Oleśnie
Zaangażowanie mieszkańców w działania na rzecz Gminy oraz wzmocnienie poczucia tożsamości lokalnej	Liczba Klubów Seniora, klubów sportowych oraz organizacji pozarządowych	2022	-	wzrost	UG w Oleśnie
	Liczba osób fizycznych i prawnych uczestniczących w konsultacjach społecznych organizowanych przez komórki i jednostki organizacyjne Urzędu Gminy	2022	-	wzrost	UG w Oleśnie
Pomoc mieszkańcom w zakresie przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej	2021	198	spadek	UG w Oleśnie
	Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych	2021	4	wzrost	UG w Oleśnie
Wzrost poziomu efektywności w zakresie zarządzania Gminą	Liczba szkoleń/warsztatów podnoszących kompetencje pracowników administracji publicznej	2022	-	wzrost	UG w Oleśnie
Wzrost poziomu bezpieczeństwa mieszkańców Gminy	Liczba środków finansowych przeznaczonych na ochronę przeciwpowodziową	2022	-	wzrost	UG w Oleśnie

Kultura i turystyka	Poprawa dostępności komunikacyjnej, atrakcyjności turystycznej oraz poziomu bezpieczeństwa drogowego	Długość dróg dla rowerów [km]	2022	-	wzrost	UG w Oleśnie
		Liczba uczestników konkursu „Malowana Chata”	2022	-	wzrost	UG w Oleśnie
	Aktywna promocja kultury i tradycji ludowej	Liczba odwiedzających Muzeum – Zagroda Felicji Curyłowej w Zalipiu	2022	-	wzrost	UG w Oleśnie
		Liczba wydarzeń zorganizowanych przez instytucje kultury	2022	-	wzrost	UG w Oleśnie
	Rozwój bazy turystycznej	Liczba kwater agroturystycznych	2022	-	wzrost	UG w Oleśnie
Gospodarka	Wzrost kapitału ludzkiego	Liczba zorganizowanych szkoleń/warsztatów podnoszących kwalifikacje zawodowe mieszkańców	2022	-	wzrost	UG w Oleśnie
	Podniesienie poziomu przedsiębiorczości	Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 ludności	2021	59	wzrost	GUS (BDL)
		Utworzenie Strefy Aktywności Gospodarczej Gminy	2022	-	realizacja zadania	UG w Oleśnie
	Zmniejszenie liczby osób bezrobotnych, podnoszenie kompetencji zawodowych mieszkańców, poprawa sytuacji gospodarczej	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym [%]	2021	5,5	spadek	GUS (BDL)

	Szerzenie współpracy międzysektorowej i regionalnej	Liczba nawiązanych współprac z innymi JST/institucjami	2022	-	wzrost	UG w Oleśnie
Przestrzeń	Zwiększenie powierzchni biologicznie czynnej oraz utworzenie terenów o funkcjach przyrodniczo-rekreacyjnych	Powierzchnia lasów ogółem [ha]	2021	673,2	wzrost/ stabilizacja	GUS (BDL)
	Podniesienie poziomu i jakości życia mieszkańców poprzez poprawę warunków mieszkaniowych	Budynki podłączone do kanalizacji w stosunku do ogółu budynków mieszkalnych [%]	2021	29,0	wzrost	GUS (BDL)
		Budynki podłączone do wodociągu w stosunku do ogółu budynków mieszkalnych [%]	2021	94,1	wzrost	GUS (BDL)
	Adaptacja Gminy do zachodzących zmian klimatycznych	Liczba zbiorników małej retencji	2022	-	wzrost	UG w Oleśnie
	Ochrona jakości wód powierzchniowych i podziemnych, w tym racjonalne gospodarowanie zasobami	Liczba indywidualnych systemów oczyszczania ścieków	2022	-	wzrost	UG w Oleśnie
		Liczba JCWP i JCWPd na obszarze Gminy o dobrym stanie ogólnym	2023	0 – JCWP 1 - JCWPd	wzrost	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie
	Prowadzenie racjonalnej gospodarki odpadami	Odpady zebrane selektywnie w stosunku do ogółu odpadów [%]	2021	41,9	wzrost	GUS (BDL)

	Poprawa dostępności komunikacyjnej, wzrost poziomu bezpieczeństwa drogowego oraz mobilności mieszkańców	Długość nowowybudowanych odcinków dróg publicznych [mb]	2022	-	wzrost	UG w Oleśnie
		Długość zmodernizowanych odcinków dróg publicznych [mb]	2022	-	wzrost	UG w Oleśnie
	Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego Gminy	Liczba nowopowstałych farm fotowoltaicznych	2022	-	wzrost	UG w Oleśnie
		Liczba zmodernizowanych energetycznie obiektów użyteczności publicznej	2022	-	wzrost	UG w Oleśnie

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej, stanowiący układ wzajemnie powiązanych elementów Gminy, jest narzędziem polityki rozwoju warunkującym sukcesywną realizację podejmowanych przedsięwzięć oraz kształtowanie przestrzeni. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej, ze względu na komplementarność poszczególnych uwarunkowań, przedstawia aspekty w zakresie demografii i usług społecznych, gospodarki, środowiska oraz transportu. Ukazuje również **zaplanowane, perspektywiczne działania rozwojowe**, obrazując tym samym podejmowane interwencje w celu osiągnięcia wyznaczonych celów operacyjnych, strategicznych i kierunków działań, tym samym pełniąc rolę wizualizacji przyjętej wizji rozwoju. Planowane działania rozwojowe muszą uwzględniać **założenia zrównoważonego rozwoju**, a więc zapewniając najwyższe standardy w zakresie ochrony środowiska. Kluczowy jest również charakter podejmowanych interwencji, które powinny zachować integralność kształtowanej przestrzeni oraz ciągłość procesów społeczno-gospodarczych, również w przypadku zmieniających się uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych. Ponadto, model powinien zawierać ustalenia zgodne z założeniami wyznaczonymi na poziomie wojewódzkim.

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej przedstawia poszczególne uwarunkowania obszaru w oparciu o następujące elementy:

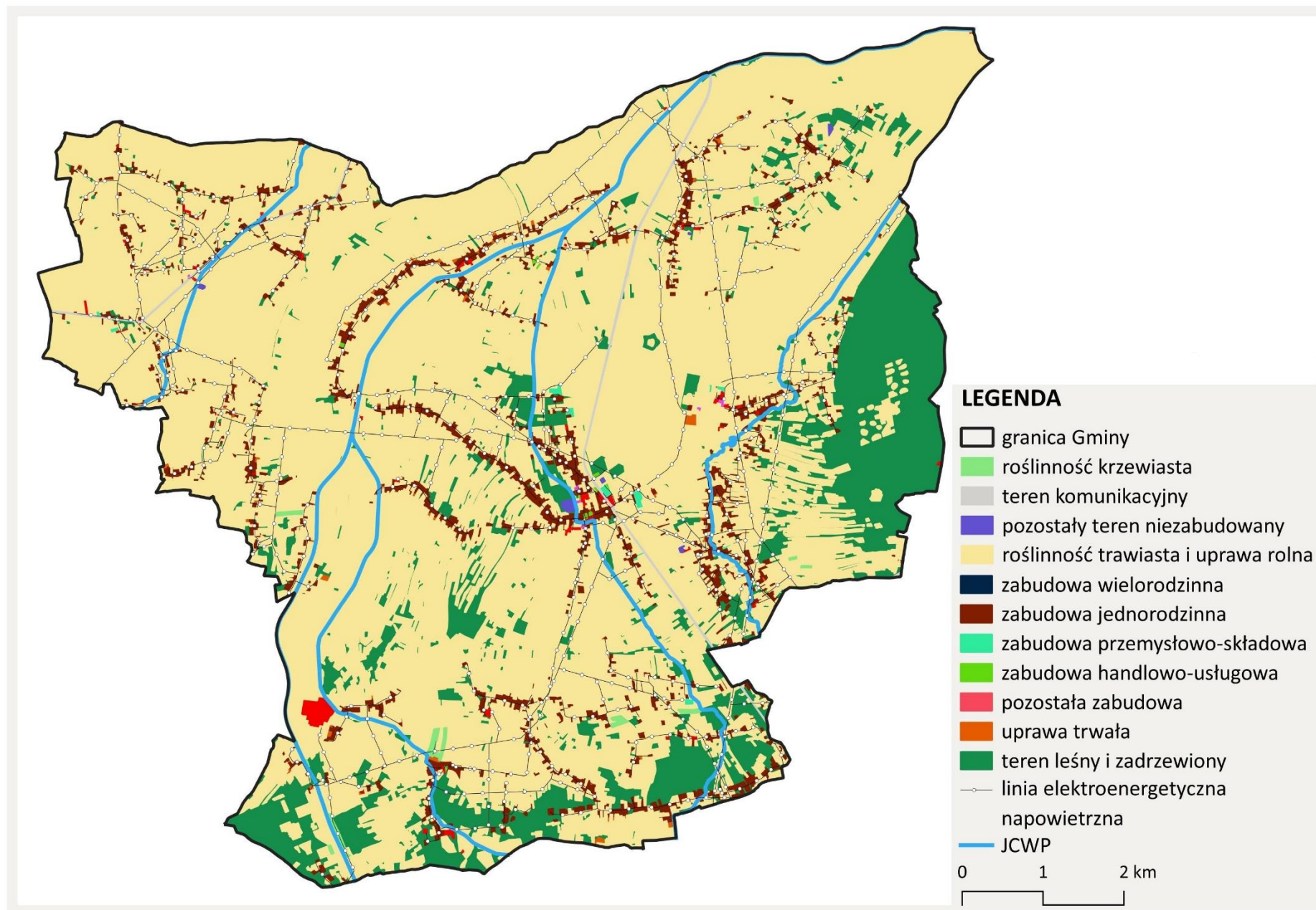

Wiodącą cechą gminy Olesno w zakresie użytkowania terenu jest **rolnictwo**, w tym przede wszystkim uprawa truskawek. Ponadto istotne znaczenie ma również produkcja zboża. Najkorzystniejsze warunki glebowe występują przede wszystkim w takich miejscowościach jak: Zalipie, Niwki oraz Pilcza Żelichowska. Bazę produktów lokalnych uzupełnia jedno gospodarstwo zajmujące się produkcją winorośli, wchodzące w skład Małopolskiego Stowarzyszenia Winiarzy, o powierzchni 1 ha, założone w 2008 roku. Dominująca funkcja rolnicza Gminy związana z występowaniem gleb o wysokiej jakości, wpływa na ograniczenie dywersyfikacji gospodarki. Z tego względu kluczowe jest wykorzystanie istniejących uwarunkowań w celu **podniesienia poziomu przedsiębiorczości i wypracowania przewag konkurencyjnych**. W związku z tym, jednym z głównych kierunków rozwoju Gminy jest rolnictwo ekologiczne oraz przetwórstwo i przechowywanie żywności. W zachodniej i południowej części Gminy znajdują się tereny leśne i zadrzewione, kształtujące **potencjał rekreacyjno-turystyczny** i świadczące o szczególnych walorach krajobrazowych. W przypadku obszarów zabudowanych, dominuje zabudowa jednorodzinna, zlokalizowana wzdłuż głównych szlaków komunikacyjnych. W centralnej części Gminy obecne są obiekty o funkcji przemysłowo-składowej oraz handlowo-usługowej. Ukształtowana struktura obszarów zabudowanych świadczy o zwartych układach przestrzennych, co przekłada się na minimalną skalę zjawiska rozproszonej zabudowy oraz **prowadzenie racjonalnej polityki w zakresie zagospodarowania przestrzennego Gminy**.

Rysunek 3. Struktura użytkowania terenu w gminie Olesno

Źródło: opracowanie własne

Na strukturę osadniczą gminy Olesno składa się **13 sołectw**: Adamierz, Breń, Ćwików, Dąbrówka Gorzycka, Dąbrówki Breńskie, Niwki, Oleśnica, Pilcza Żelichowska, Podborze, Swarzów, Wielopole, Zalipie oraz Olesno.

Głównym ośrodkiem obszaru jest miejscowość Olesno, stanowiąca siedzibę Gminy i tym samym zapewniająca dostęp do podstawowej oferty usług administracyjnych. Na jej terenie znajduje się również Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, zapewniający wsparcie mieszkańców w zakresie zaspokojenia najważniejszych potrzeb i godnych warunków życiowych oraz umożliwiający im przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych. W zakresie ochrony zdrowia, działalność prowadzą dwie placówki: Gminny Zakład Opieki Zdrowotnej w Oleśnie oraz Wiejski Ośrodek Zdrowia w Zalipiu.

Istotnym elementem w zakresie struktury osadniczej jest dostęp do edukacji – na terenie gminy Olesno funkcjonują następujące jednostki oświatowe:

- Szkoła Podstawowa im. Bł. Ks. Kard. Stefana Wyszyńskiego w Oleśnie (do obwodu szkoły należą sołectwa: Adamierz, Breń, Ćwików, Olesno, Oleśnica, Podborze, Swarzów, Wielopole),
- Szkoła Podstawowa w Pilczy Żelichowskiej (do obwodu szkoły należą sołectwa: Dąbrówka Gorzycka, Niwki, Pilcza Żelichowska),
- Szkoła Podstawowa w Zalipiu (do obwodu szkoły należy sołectwo Zalipie),
- Szkoła Podstawowa w Dąbrówkach Breńskich (do obwodu szkoły należy sołectwo Dąbrówki Breńskie),
- Przedszkole Publiczne w Oleśnie,
- Przedszkole Publiczne w Zalipiu,
- Oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych w Pilczy Żelichowskiej, w Dąbrówkach Breńskich oraz Oleśnie z siedzibą w budynku zlikwidowanej Szkoły Podstawowej w Ćwikowie oraz w budynku zlikwidowanej Szkoły Podstawowej w Wielopolu.

Na terenie gminy Olesno działalności nie prowadzi żaden żłobek oraz klub dziecięcy.

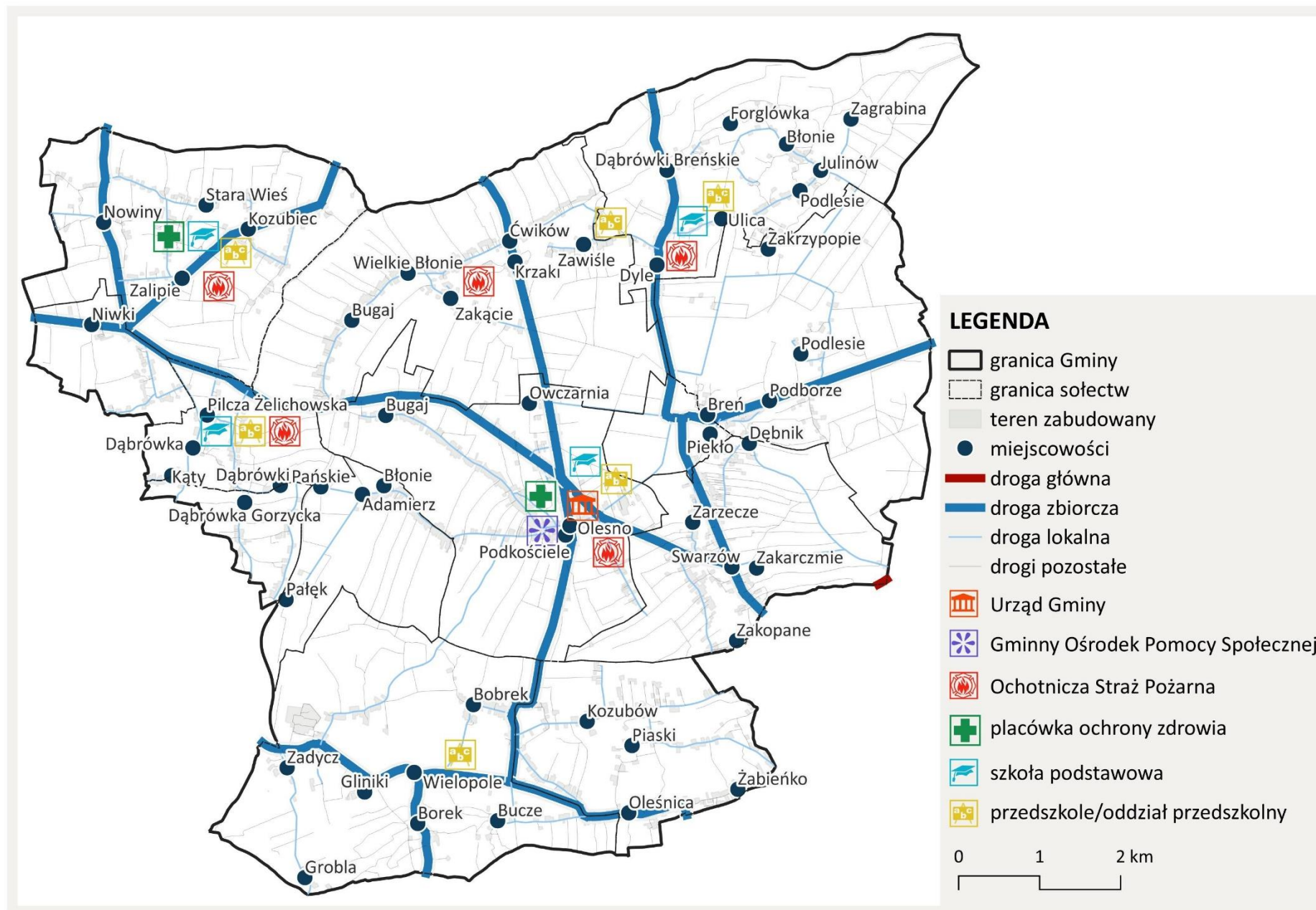
W zakresie zapewnienia bezpieczeństwa lokalnej społeczności, na terenie Gminy działalność prowadzi 5 jednostek OSP zlokalizowanych w Oleśnie, Dąbrówkach Breńskich, Ćwikowie, Zalipiu i Pilczy Żelichowskiej.

Analizując strukturę osadniczą dostrzegalne jest większe zagęszczenie obiektów infrastruktury społecznej i tym samym zdecydowanie szerszy dostęp do oferowanego katalogu usług w centralnej, zachodniej i północnej części Gminy.

Rysunek 4. Struktura osadnicza gminy Olesno

Gminę Olesno cechuje **rolniczy typ krajobrazu**, kształtowany głównie przez roślinność synantropijną, rozwijającą się przede wszystkim wśród osiedli oraz linii komunikacyjnych, bez znaczącej ingerencji człowieka. Istotnym elementem występującej szaty roślinnej są półnaturalne ekosystemy łąkowe, rozmieszczone punktowo po całym obszarze Gminy z dużym kompleksem w widłach Żabnicy – Brnia, a ze względu na wilgotność ich występowanie towarzyszy również starorzeczom i dolinom rzek Breń i Żabnicy. Oferta przyrodnicza kształtowana jest głównie przez pomniki przyrody, wśród których dominują dęby szypułkowe.

Atutem są również występujące **obszary leśne** występujące głównie we wschodniej oraz południowej części Gminy, pełniąc nie tylko funkcje krajobrazowe, ale również rekreacyjne. Powierzchnia lasów w 2021 r. wynosiła 673,24 ha, a lesistość kształtowała się na poziomie 8,7%. Największe zbiorowiska leśne znajdują się w miejscowości Podborze z dominacją boru sosnowego. Ponadto krajobraz gminny kształtują również trzy parki podworskie: w Niwkach, Brniu i Oleśnie wraz z aleją łączącą dwa ostatnie wymienione parki.

Elementem kształtującym strukturę przyrodniczą oraz wpływającym na atrakcyjność turystyczną i krajobrazową są również **4 jednolite części wód powierzchniowych**, zagrożonych ryzykiem nieosiągnięcia celów środowiskowych, a ich stan ogólny określony jest jako zły. Obszar Gminy znajduje się również w granicach **jednolitej części wód podziemnych (nr 133)**, której stan ocenia się jako dobry.

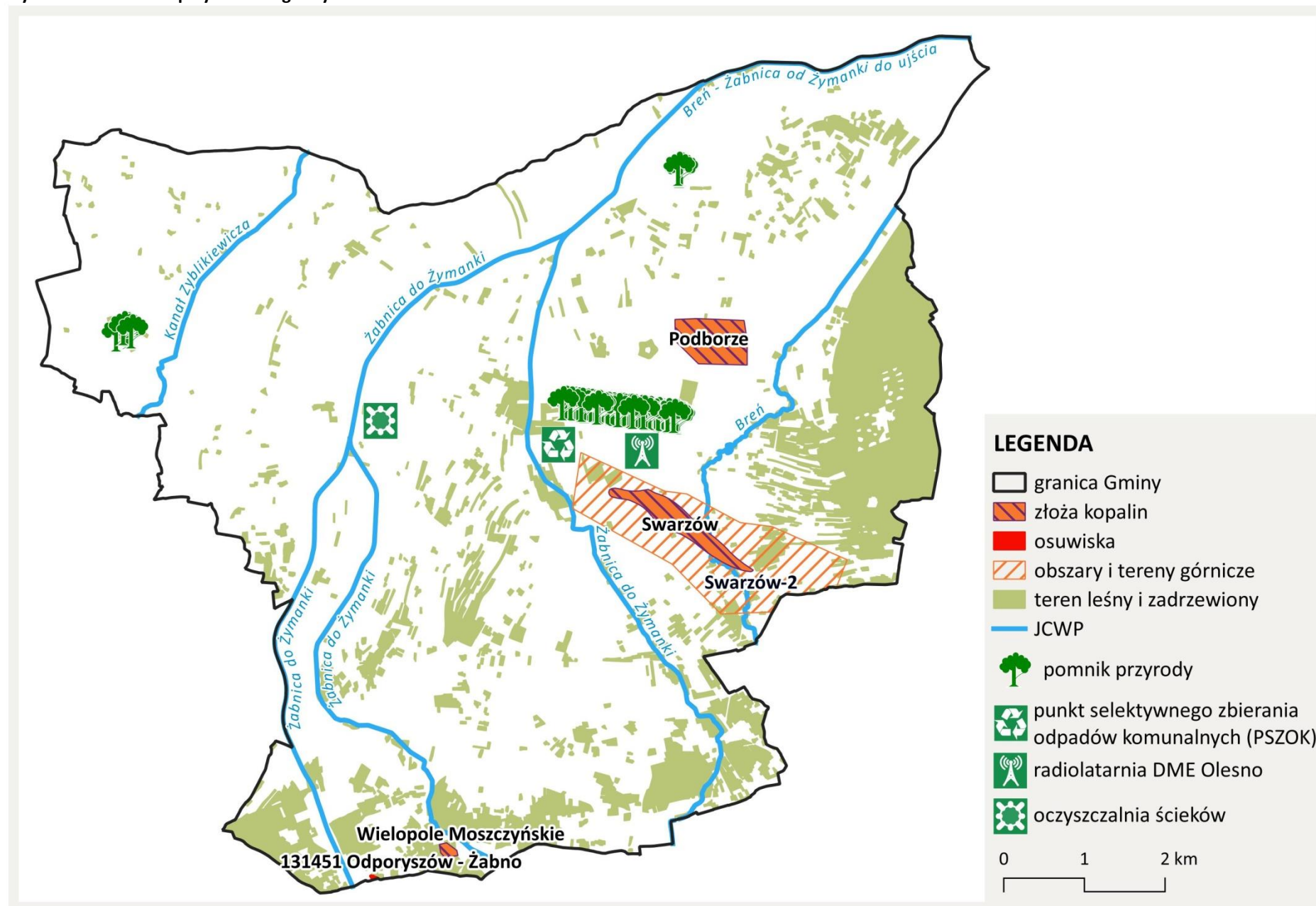
Na terenie gminy Olesno obecne są **złoża kopalin** Podborze (gaz ziemny), Swarzów oraz Wielopole Moszczyńskie (piaski i żwiry), a także obszar i teren górniczy Swarzów-2 (gaz ziemny). Ponadto, w południowej części Gminy istnieje niewielkie, nieaktywne osuwisko nr 131451 Odporyszów – Żabno, którego powierzchnia wynosi 0,62 ha.

Istotnymi obiektami w zakresie ochrony środowiska na terenie Gminy jest funkcjonująca oczyszczalnia ścieków oraz Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK) w Oleśnie. Ponadto na terenie gminy zlokalizowana jest radiolatarnia DME Olesno, dla której podmiotem prowadzącym jest Polska Agencja Żeglugi Powietrznej. Wielkość emisji obiektu jest zgodna z obowiązującymi przepisami, a instalacja nie przekracza dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku.

Rysunek 5. Struktura przyrodnicza gminy Olesno

System transportowy Gminy kształtowany jest głównie przez **sieć dróg o znaczeniu lokalnym**, zapewniającą dogodnie połączenia na terenie istniejących sołectw. Przez obszar gminy Olesno nie przebiegają drogi o znaczeniu krajowym i wojewódzkim - najbliższa droga krajowa nr 73 Wiśniówka – Jasto przebiega wzdłuż wschodniej granicy Gminy, natomiast szlaki komunikacyjne o znaczeniu wojewódzkim ciągną się od strony południowej (DW nr 975 Dąbrowa Tarnowska – Dąbrowa) i zachodniej (DW nr 973 Busko Zdrój – Wierzchosławice). Układ komunikacyjny gminy Olesno opiera się o następujące drogi powiatowe:

- Nr 1313 K Dąbrowa Tarnowska – Żelichów,
- Nr 1307 K Swarzów – Mędrzechów – Delastowice,
- Nr 1309 K Zalipie – Samocice,
- Nr 1310 K Samocice – Podlipie – Ćwików – Olesno – Wielopole,
- Nr 1311 K Zalipie – Kuzie,
- Nr 1314 K Podborze – Smęgorzów,
- Nr 1315 K Wielopole – Odporyszów – Breń,
- Nr 1316 K Dąbrowa Tarnowska – Otfinów.

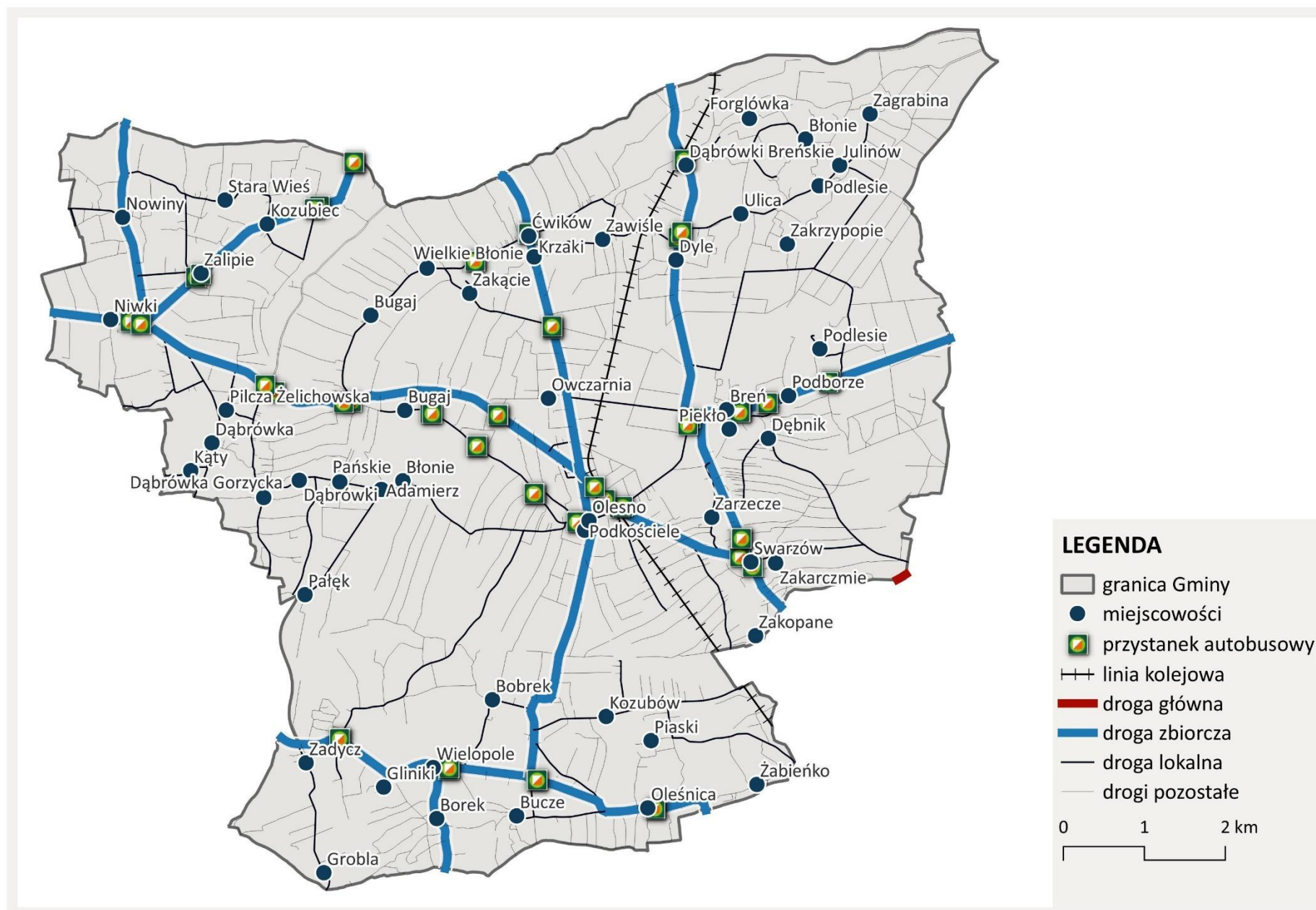
Jednym z istotniejszych problemów w zakresie systemu transportowego jest brak funkcjonującej komunikacji publicznej (zarówno kolejowej, jak i autobusowej), w związku z czym **dominującym środkiem transportu jest komunikacja indywidualna**, uzupełniona o połączenia oferowane przez prywatnych przewoźników. Peryferyjne położenie Gminy na tle województwa małopolskiego wpływa na poziom atrakcyjności inwestycyjnej, mobilność mieszkańców oraz stanowi barierę lokalizacyjną. Uwarunkowania te minimalizują również korzyści wynikające z oddziaływania impulsów rozwojowych aglomeracji miejskich.

Najbliżej zlokalizowanymi portami lotniczymi względem gminy Olesno są: Port Lotniczy Rzeszów-Jasionka (ok. 100 km), Kraków Airport im. Jana Pawła II (ok. 115 km) oraz Międzynarodowy Port Lotniczy Katowice w Pyrzowicach (ok. 200 km).

Rysunek 6. System transportowy gminy Olesno

Głównym atutem gminy Olesno są posiadane uwarunkowania kulturowe, a najbardziej rozpoznawalnym symbolem jest **sztuka zalipiańska** o ponad 100-letniej historii. Tradycja malowania domów przetrwała do dziś, a Zalipie znane jest nie tylko w kraju, ale również za granicą i często określane mianem najpiękniejszej wsi w Polsce. Tam też zachowano również unikatowy układ wsi z tradycyjną zabudową zagrodową.

Podstawową jednostką działającą w obszarze kultury jest Gminny Ośrodek Kultury z siedzibą w Domu Malarek w Zalipiu, którego podstawowym celem jest zapewnienie ochrony i propagowanie posiadanych zasobów, w tym pobudzanie aktywności kulturowej mieszkańców. Odpowiada również za organizację wystaw, konkursów, wycieczek, imprez okolicznościowych, kursów i warsztatów tematycznych. Corocznie organizowany konkurs **„Malowana chata”**, mający na celu podtrzymanie żywych tradycji zdobnictwa, jest najdłużej trwającym w zakresie sztuki ludowej w kraju i przyciąga wielu uczestników oraz zainteresowanych tradycją zdobienia ścian domów i obejść gospodarczych. Za element wpływający na atrakcyjność kulturową obszaru można uznać również lokalny produkt tradycyjny – *Zolipskie pierogi*.

Kluczowym obiektem w szerzeniu tradycji kulturowych jest Muzeum – Dom Felicji Cyrułowej, będącej najpopularniejszą propagatorką zalipiańskiej sztuki ludowej. Stanowi on filię Muzeum Okręgowego w Tarnowie, a budynki zagrody powstały na początku lat 30. XX wieku.

Na wysoki poziom działalności kulturowej Gminy wpływa również obecność Gminnej Biblioteki Publicznej w Oleśnie wraz z filiami w Ćwikowie i Zalipiu, które nie tylko pełnią funkcje związane z gromadzeniem, przechowywaniem, udostępnianiem i propagowaniem czytelnictwa, ale również stanowią centra lokalnej aktywności mieszkańców.

Jednostką zlokalizowaną na terenie Gminy i odpowiadającą za promowanie wartości kulturowych całego Powiatu Dąbrowskiego jest również Centrum Polonii – Ośrodek Kultury, Turystyki i Rekreacji w Brniu. Jego działalność ukierunkowana jest również na szeroką współpracę ze środowiskami polonijnymi.

Atrakcyjność jednostek osadniczych gminy Olesno doceniona została w konkursie „Niezwykła Małopolska Wieś”, którego laureatem w roku 2017 zostało Zalipie, a w 2018 - Podborze.

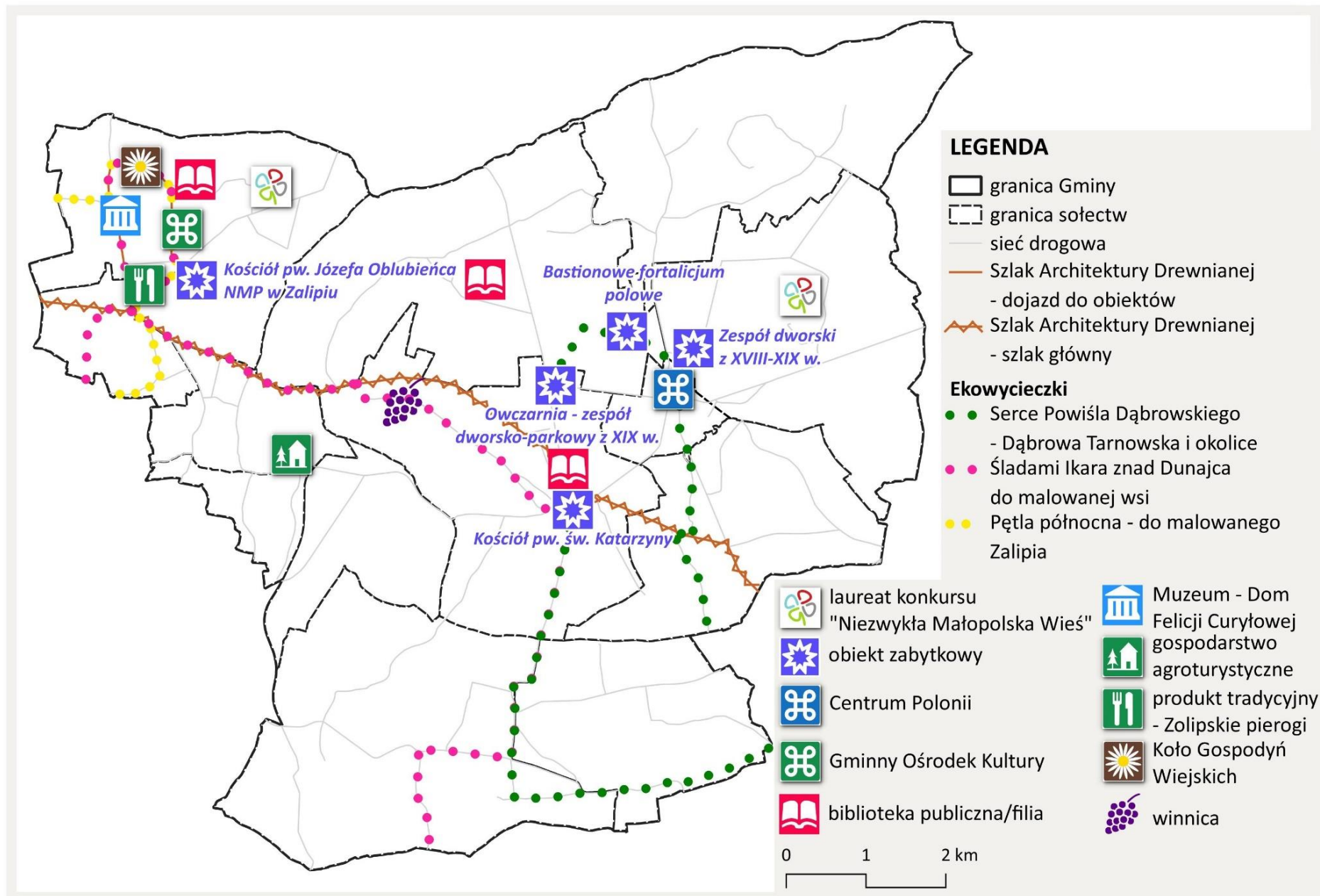
Gmina Olesno stanowi atrakcyjny kierunek dla turystów nastawionych na poznawanie regionu Małopolski wyróżniających się cennymi walorami przyrodniczo-kulturowymi. Przez obszar gminy przebiegają trzy trasy **ekowycieczek**, uwzględnionych w ramach Programu EkoMałopolska. Projekt ten, realizowany we współpracy Województwa Małopolskiego z Fundacją Fundusz Partnerstwa, ma na celu propagowanie ekoturystyki ukierunkowanej na poznawanie wyjątkowych miejsc, historii, tradycji, zabytków, lokalnej kultury oraz zwyczajów mieszkańców w zgodzie ze środowiskiem. Uwarunkowania przyrodniczo-kulturowe Gminy uwzględniono w jednym z pięciu obszarów tematycznych – Regionie Tarnowskim – w ramach wycieczki „Rowerem w Dolinie Dunajca”, prowadzącej przez unikalne krajobrazy Powiśla Dąbrowskiego. Ponadto przez obszar gminy Olesno przebiega Szlak Architektury Drewnianej (wraz z trasami dojazdowymi do zabytkowych obiektów).

Bogata oferta kulturowa promująca tradycyjne malarstwo zalipiańskie stanowi najistotniejszy **impuls rozwojowy Gminy**, który właściwie wypromowany może w znaczny sposób przyczynić się do poprawy warunków życia lokalnej społeczności oraz stać się atrakcyjnym kierunkiem dla użytkowników zewnętrznych. Szczególne walory kulturowo-przyrodnicze całego obszaru Powiśla Dąbrowskiego kształtują znaczny potencjał turystyczny, w związku z czym konieczne wydają się działania ukierunkowane na szerzenie współpracy ponadlokalnej oraz zwiększenie roli marketingu terytorialnego i promocji regionu.

Rysunek 7. Uwarunkowania kulturowe gminy Olesno

Gmina Olesno w perspektywie najbliższych lat realizować będzie zadania inwestycyjne mające na celu **podniesienie poziomu i jakości życia swoich mieszkańców** w czterech wymiarach: społecznym, kulturowo-turystycznym, gospodarczym i przestrzenno-środowiskowym. Rozwój Gminy ukierunkowany będzie na **zapewnienie wysokiej jakości usług, podniesienie poziomu bezpieczeństwa, ochronę i promocję zasobów dziedzictwa kulturowego oraz tworzenie przyjaznych dla mieszkańców przestrzeni publicznych**. Kluczowym elementem będą również szerokie działania nastawione na **modernizację obiektów użyteczności publicznej**, w tym m.in. placówek oświatowych, kulturowych czy też ochrony zdrowia.

Istotnym aspektem w zakresie ochrony środowiska i poprawy warunków życia lokalnej społeczności będzie również **systematyczny rozwój infrastruktury technicznej**, w tym zapewnienie dostępu wszystkim mieszkańcom do sieci kanalizacji sanitarnej i wodociągowej, a także wsparcie działań dotyczących budowy przydomowych oczyszczalni ścieków.

Gmina Olesno, odpowiadając na obecne wyzwania środowiskowe, zadba również o **bezpieczeństwo energetyczne**, stanowiące niezbędny element nowoczesnego i trwałego rozwoju gospodarczego. Realizowane przedsięwzięcia będą miały również na celu **poniesienie poziomu przedsiębiorczości Gminy**, czemu służyć będzie utworzenie Strefy Aktywności Gospodarczej.

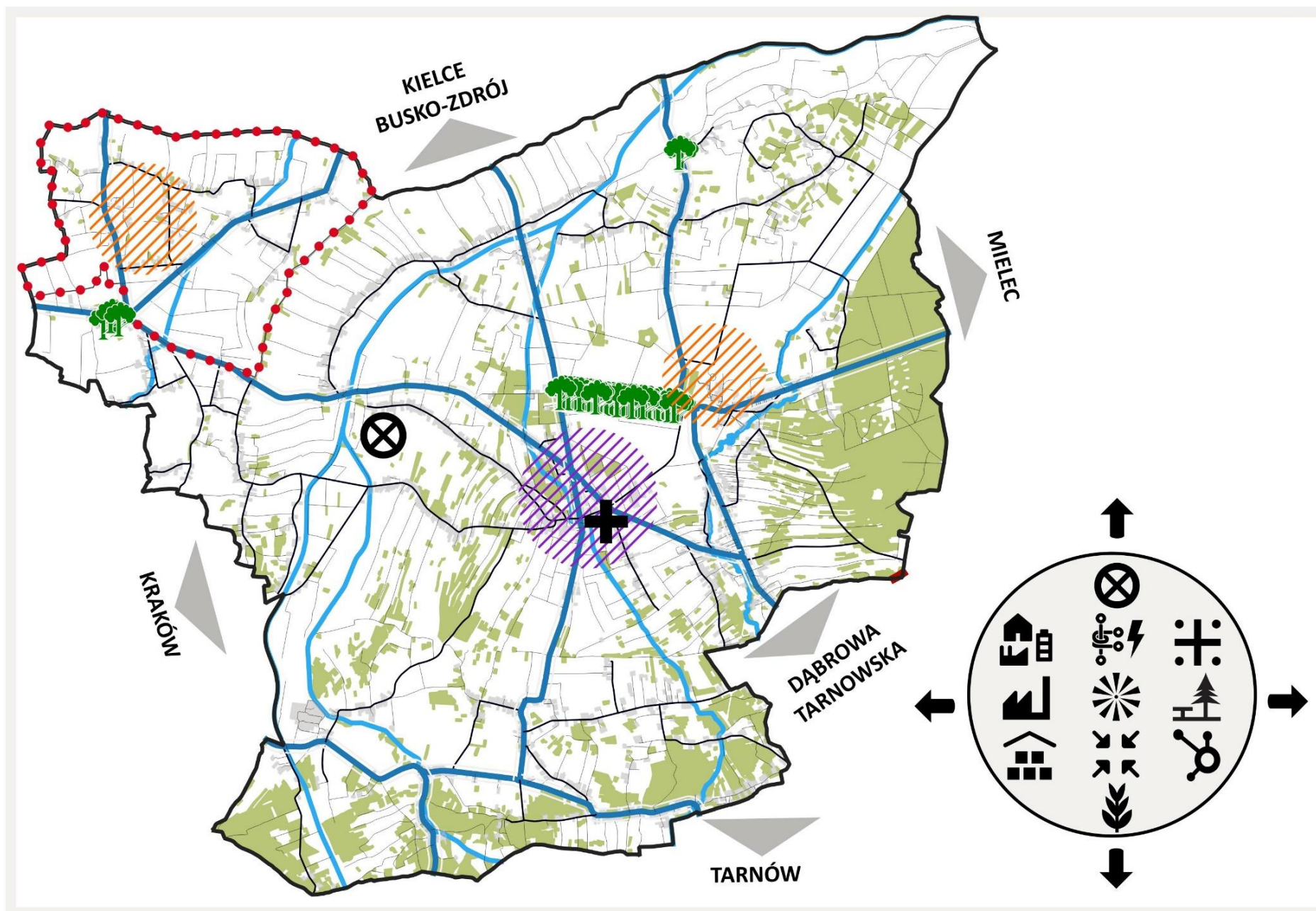
Kluczowym elementem w rozwoju przestrzennym Gminy będą inwestycje dotyczące **zrównoważonej mobilności**, co oddziaływać będzie nie tylko na jej rozwój gospodarczy (poprawa dostępności obszaru i związana z tym atrakcyjność inwestycyjna), ale również zwiększy się poziom bezpieczeństwa ruchu drogowego. Działania dotyczące rozbudowy i modernizacji infrastruktury rowerowej w istotny sposób wpłyną również na **poszerzenie oferty aktywnego spędzania wolnego czasu dla mieszkańców** oraz wzmocni rolę turystyki w kierunkach rozwojowych Gminy.

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej przedstawia również obszar strategicznej interwencji – Zalipie, będący generatorem kluczowych impulsów i szans rozwojowych, a także zidentyfikowane kluczowe ośrodki rozwojowe o charakterze lokalnym.

Rysunek 8. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Olesno

LEGENDA

- pomnik przyrody
 - granica Gminy
 - teren leśny i zadrzewiony
 - teren zabudowany
 - korytarz transportowy o znaczeniu krajowym
 - korytarz transportowy o znaczeniu regionalnym
 - droga lokalna
 - drogi pozostałe
 - JCWP
 - OSI Zalipie - obszar o wysokim potencjale kulturowym
 - ośrodek lokalny o znaczeniu usługowym
 - ośrodek lokalny o znaczeniu kulturowym
 - relacje zewnętrzne Gminy
 - działania obejmujące teren całej Gminy
- 0 1 2 km

CELE STRATEGICZNE I DZIAŁANIA INWESTYCYJNE

SPOŁECZEŃSTWO

- Budowa, rozbudowa, remont budynku Gminnego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Oleśnie
- Budowa, rozbudowa, remont budynków oświatowych, kulturowych i społecznych
- Inwestycje w infrastrukturę społeczną, edukacyjną, kulturalną, sportową i rekreacyjną
- Inwestycje i działania mające na celu zabezpieczenie przeciwpowodziowe

GOSPODARKA

- Działania inwestycyjne w celu rozwoju rolnictwa
- Utworzenie Strefy Aktywności Gospodarczej Gminy Olesno
- Działania inwestycyjne w celu rozwoju przedsiębiorczości

KULTURA I TURYSTYKA

- Budowa, rozbudowa, remont budynków oświatowych, kulturowych i społecznych
- Inwestycje w infrastrukturę społeczną, edukacyjną, kulturalną, sportową i rekreacyjną

PRZESTRZEŃ I ŚRODOWISKO

- Budowa, przebudowa, remont dróg, chodników i ścieżek rowerowych
- Budowa sieci kanalizacji sanitarnej i wodociągowej, przydomowych oczyszczalni ścieków oraz modernizacja oczyszczalni ścieków
- Zadania inwestycyjne w celu zagospodarowania przestrzeni publicznej sołectw Gminy
- Inwestycje mające na celu ograniczenie zużycia energii elektrycznej i gazu obiektów użyteczności publicznej
- Budowa farm fotowoltaicznych z magazynami energii
- Inwestycje w infrastrukturę społeczną, edukacyjną, kulturalną, sportową i rekreacyjną

Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej

Polityka przestrzenna powinna być prowadzona zgodnie z zasadami kształtowania ładu przestrzennego oraz efektywnego gospodarowania przestrzenią, co prowadzić będzie do podniesienia atrakcyjności Gminy oraz poziomu i jakości życia lokalnej społeczności. Konieczne jest, aby działania te powinny odbywać się przy zachowaniu ochrony posiadanych walorów przyrodniczych oraz zasobów dziedzictwa kulturowego.

Przedstawione rekomendacje pełnią rolę wspomagającą i usprawniającą sukcesywne wdrażanie wyznaczonych celów niniejszej strategii w Gminie. Stanowią również katalog dobrych praktyk skierowanych nie tylko do samorządu terytorialnego, ale również do pozostałych interesariuszy, w tym społeczności lokalnej. Podstawową zasadą dotyczącą prawidłowego planowania przestrzennego w Gminie jest zagwarantowanie udziału społeczeństwa w opracowywaniu dokumentów planistycznych dotyczących zagospodarowania przestrzeni. W związku z tym konieczne jest informowanie mieszkańców o możliwości uczestniczenia w zarządzaniu obszarem Gminy.

Prawidłowa struktura przestrzenna

- Zagospodarowanie obszarów zdegradowanych lub z utraconymi funkcjami użytkowymi, w tym działalność rewitalizacyjna.
- Zapobieganie zjawisku rozproszenia zabudowy oraz uzupełnianie istniejącej struktury przestrzennej.
- Zapobieganie zabudowy na terenach osuwiskowych.
- Zakaz tworzenia nowej zabudowy na obszarach zagrożonych powodzią.
- Zagwarantowanie udziału lokalnej społeczności w kształtowaniu przestrzeni.
- Lokalizacja nowych form zabudowy na terenach z wykształconą infrastrukturą transportową, szczególnie o charakterze publicznym.

	▪ Zapewnienie bezpiecznego systemu komunikacji pieszej, rowerowej, transportu zbiorowego oraz samochodowego poprzez budowę poboczy, chodników, przejść dla pieszych, montaż lamp ulicznych i sygnalizacji świetlnej. ▪ Stosowanie barier akustycznych przy szlakach komunikacyjnych o dużym natężeniu ruchu. ▪ Modernizacja elementów infrastruktury społecznej (placówki oświatowe, place zabaw, tereny zieleni urządzonej). ▪ Niwelowanie barier architektonicznych dla osób z niepełnosprawnościami. ▪ Zapewnienie efektywności energetycznej poprzez zwiększenie udziału wytworzonej energii odnawialnej.
Przestrzeń komunikacyjna	▪ Zwiększenie dostępności transportu zbiorowego do kluczowych punktów użyteczności publicznej. ▪ Zapewnienie bezpiecznego systemu komunikacji pieszej, rowerowej, transportu zbiorowego oraz samochodowego poprzez budowę poboczy, chodników, przejść dla pieszych, montaż lamp ulicznych i sygnalizacji świetlnej. ▪ Rozwój systemów ścieżek i tras rowerowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą. ▪ Tworzenie miejsc postojowych zgodnie z zapotrzebowaniem. ▪ Rozwój sieci dróg w obszarach o najniższej dostępności transportowej.
Przestrzeń rolnicza	▪ Zapobieganie ekspansji zabudowy na tereny rolnicze. ▪ Zapobieganie redukcji obszarów rolniczych. ▪ Rozwój przetwórstwa i przechowywania rolno-spożywczego. ▪ Zalesianie nieużytków i obszarów o słabej jakości gruntów. ▪ Ochrona gleb o wysokiej jakości. ▪ Tworzenie ośrodków doradztwa rolniczego. ▪ Utrzymanie elementów kształtujących krajobraz terenów rolnych (m.in. zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne, wyspy leśne, oczka wodne, zagłębienia bezodpływowe, torfowiska).

	▪ Zwiększenie produkcji zwierzęcej z zachowaniem reżimów ochrony wód powierzchniowych i podziemnych. ▪ Przeciwdziałanie rozdrobnieniu powierzchni gospodarstw rolnych. ▪ Wzrost konkurencyjności i produktywności gospodarstw.
Kształtowanie środowiska i krajobrazu kulturowego	▪ Zapobieganie ekspansji zabudowy na tereny leśne. ▪ Tworzenie parków kulturowych. ▪ Ochrona istniejących ekosystemów i bioróżnorodności. ▪ Ochrona jakości wód, w tym przed negatywnymi czynnikami działalności rolniczej. ▪ Ochrona ekosystemów leśnych i zwiększanie poziomu lesistości. ▪ Redukcja zewnętrznych przestrzeni reklamowych. ▪ Ochrona tradycyjnych form architektonicznych zabudowy. ▪ Promocja atrakcji turystycznych oraz lokalnych twórców ludowych. ▪ Ochrona istniejących form ochrony przyrody, obiektów zabytkowych i terenów o wysokiej wartości kulturowej. ▪ Rozwój błękitno-zielonej infrastruktury. ▪ Ograniczenie zanieczyszczenia powietrza i gleb.
Tereny rekreacyjne	▪ Modernizacja istniejących i budowa nowych obiektów sportowo-rekreacyjnych i wypoczynkowych. ▪ Tworzenie nowych i utrzymanie istniejących terenów zielonych. ▪ Budowa ścieżek i tras rowerowych. ▪ Budowa parkingów dla obsługi terenów sportu i rekreacji.

Terytorialny wymiar strategii

Terytorializacja polityki rozwoju ma na celu wskazanie konkretnych obszarów wymagających specjalnego wsparcia i pomocy, wykraczających poza działania określone dla całego województwa. Umożliwi to ukierunkowanie konkretnych działań na rzecz wykorzystania i intensyfikacji wewnętrznych i indywidualnych potencjałów oraz przeciwdziałanie występującym barierom rozwojowym.

Terytoria wymagające szczególnego wsparcia określone zostały jako obszary strategicznej interwencji (OSI). Zgodnie z art.5 pkt 6b ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, jest to *obszar o zidentyfikowanych lub potencjalnych powiązaniach funkcjonalnych lub o szczególnych warunkach społecznych, gospodarczych lub przestrzennych, decydujących o występowaniu barier rozwoju lub trwałych, możliwych do aktywowania, potencjałów rozwojowych, do którego jest kierowana interwencja publiczna łącząca inwestycje, w szczególności gospodarcze, infrastrukturalne lub w zasoby ludzkie, finansowane z różnych źródeł, lub rozwiązania regulacyjne*. Podejmowane działania w zakresie OSI mają za zadanie podniesienie poziomu i jakości życia lokalnej społeczności oraz rozwój gospodarczy JST, co ma na celu wypracowanie przewag konkurencyjnych. Kluczowym elementem jest wykorzystanie istniejących przewag konkurencyjnych oraz inicjowanie procesów rozwojowych na bazie posiadanych zasobów. Rolą samorządów terytorialnych jest reagowanie na zachodzące przemiany społeczno-gospodarcze oraz zapobieganie wystąpieniu negatywnych konsekwencji, przy jednoczesnym tworzeniu optymalnych warunków do zapewnienia rozwoju obszaru. Oferowane wsparcie w ramach polityki regionalnej skierowane jest głównie do obszarów o niekorzystnej sytuacji, wynikającej przede wszystkim z peryferyjnego położenia czy też utraty funkcji społeczno-gospodarczych.

Poziom krajowy

Zgodnie z zapisami Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030, na poziomie krajowym wyznaczono następujące OSI:

- miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze,
- obszary zagrożone trwałą marginalizacją,
- Polska Wschodnia (województwa: lubelskie, podkarpackie, podlaskie, świętokrzyskie, warmińsko-mazurskie),
- Śląsk.

Gmina Olesno zaklasyfikowana została do obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją¹.

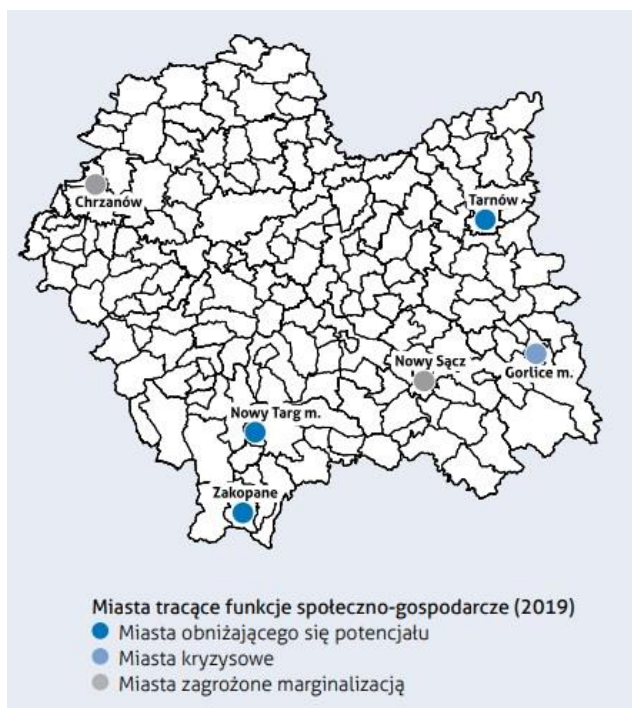
Poziom regionalny

Strategia Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”

Dokumentem na poziomie regionalnym wskazującym OSI jest Strategia Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”, wyróżniająca sześć OSI, stanowiących zarówno obszary problemowe, jak i obszary wzrostu:

1. Miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze – 6 miast wskazanych w SOR/ KSRR 2030

Zgodnie z założeniami Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) oraz Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030, na terenie województwa małopolskiego wyróżniono 6 miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze: Chrzanów, Gorlice, Nowy Sącz, Nowy Targ, Tarnów oraz Zakopane.

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”

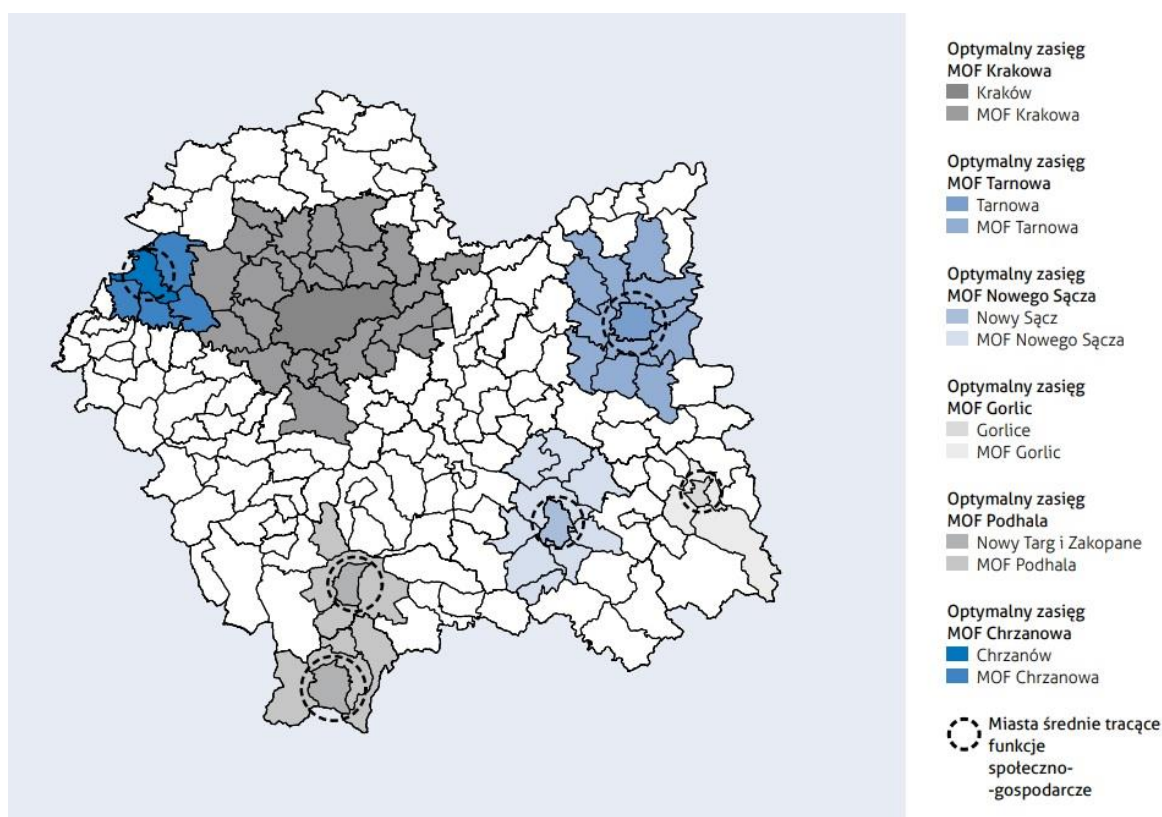
¹ Załącznik do Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030 – Zaktualizowana lista gmin zagrożonych trwałą marginalizacją: programowanie 2021-2027.

2. Miasta i gminy współpracujące w zakresie miejskich obszarów funkcjonalnych (warunkiem wsparcia będzie formalne zawiązanie współpracy)

Wskazane miejskie obszary funkcjonalne stanowią obszary o znacznych potencjałach rozwojowych. Strategia Rozwoju Województwa „Małopolska 2030” podkreśla istotność współpracy wykraczającej poza granice administracyjne. Zasięg poszczególnych MOF określono dla Krakowa oraz 6 miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze na podstawie 8 wskaźników bazowych oraz przeprowadzonych konsultacji społecznych. Nawiązywana współpraca powinna przede wszystkim spełniać wspólne potrzeby, dążąc do osiągnięcia odpowiedniego poziomu rozwoju.

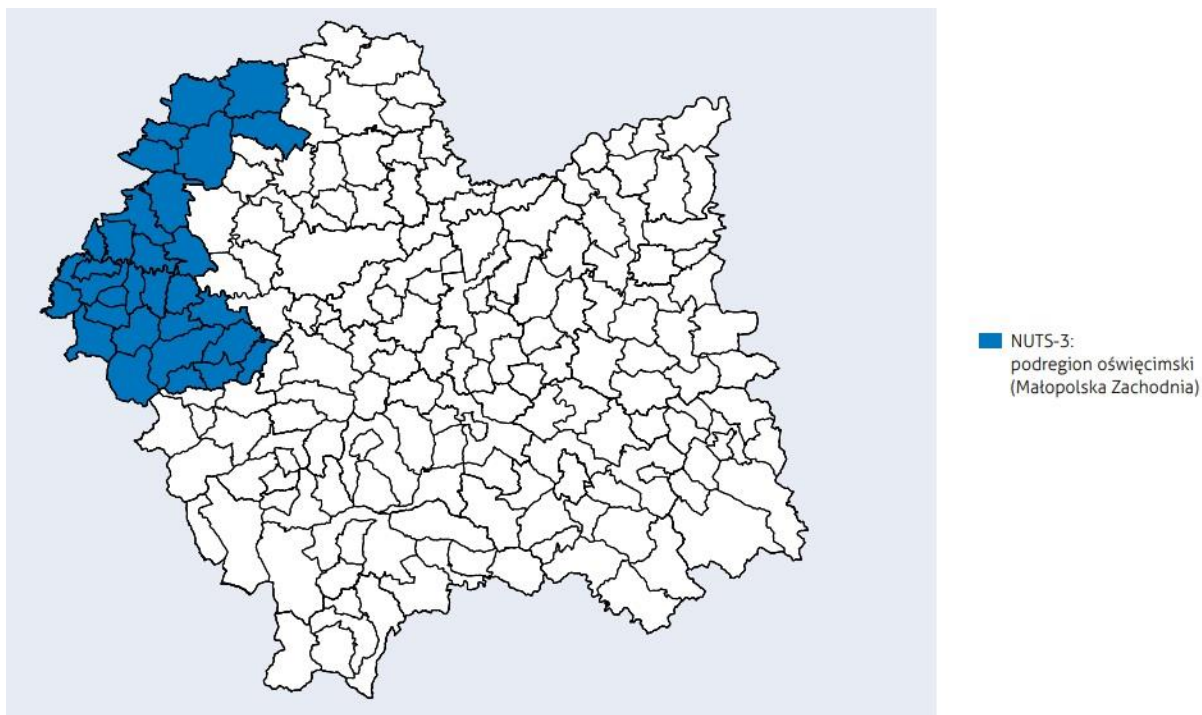

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”

3. Obszar transformacji energetycznej – Małopolska Zachodnia

Wyróżnienie obszarów transformacji energetycznej ma na celu przygotowanie się na konieczność uniezależnienia gospodarki poszczególnych regionów od węgla i tym samym osiągnięcie neutralności klimatycznej. Dokument definiuje zachodnią część województwa jako obszar, który w znaczny sposób zostanie dotknięty skutkami przyszłych zmian. Gospodarka na wskazanym terenie ukierunkowana jest głównie na działalność przemysłową oraz górnictwą, wykazując silne powiązania z województwem śląskim.

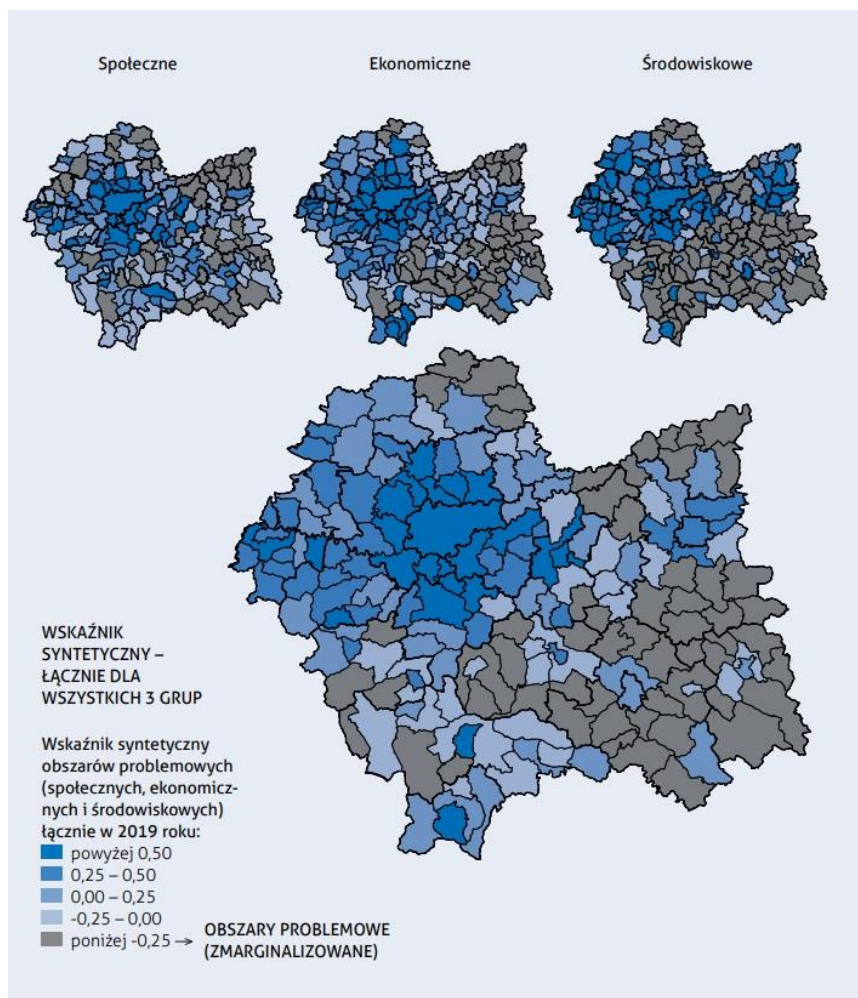

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”

4. Gminy zmarginalizowane – wynikające z SOR/ KSRR 2030 lub z rozszerzonej analizy regionalnej (razem 62 gminy)

Dokument strategii wskazuje 62 gminy, stanowiące obszary problemowe, które wyznaczono na podstawie wskaźnika syntetycznego (przedstawiającego uwarunkowania o charakterze społecznym, środowiskowym i ekonomicznym). Do obszarów problemowych zaliczono te gminy, dla których wartość wskaźnika wynosiła poniżej 0,25. JST wchodzące w skład OSI gmin zmarginalizowanych będą mogły ubiegać się o wsparcie w zakresie prowadzenia działań mających na celu wyprowadzenie z sytuacji kryzysowych.

WSKAŹNIKI BAZOWE

Społeczne:

1. Udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności (2018).
2. Zameldowania i wymeldowania w gminie na 1 tys. mieszkańców (2018).
3. Udział osób korzystających z pomocy społecznej według kryterium dochodowego (2018).
4. Średnie wyniki sprawdzianu w szkołach podstawowych (2019).
5. Członkowie kół, klubów, sekcji i grup artystycznych na 1 tys. mieszkańców (2018).
6. Frekwencja w wyborach do sejmików województw (2018).

Ekonomiczne:

7. Osoby prowadzące działalność gospodarczą na 1 tys. mieszkańców (2018).
8. Liczba bezrobotnych zarejestrowanych na 100 osób w wieku produkcyjnym (2018).
9. Powierzchnia użytkowa mieszkań oddana do użytkowania na 1 tys. mieszkańców (2018).
10. Dochody własne gmin na 1 mieszkańca (2018).
11. Liczba podmiotów gospodarczych w sekcji „I” PKD na 1 tys. mieszkańców (2018).
12. Wskaźnik syntetyczny dostępności drogowej do gmin województwa małopolskiego (2019).

Środowiskowe:

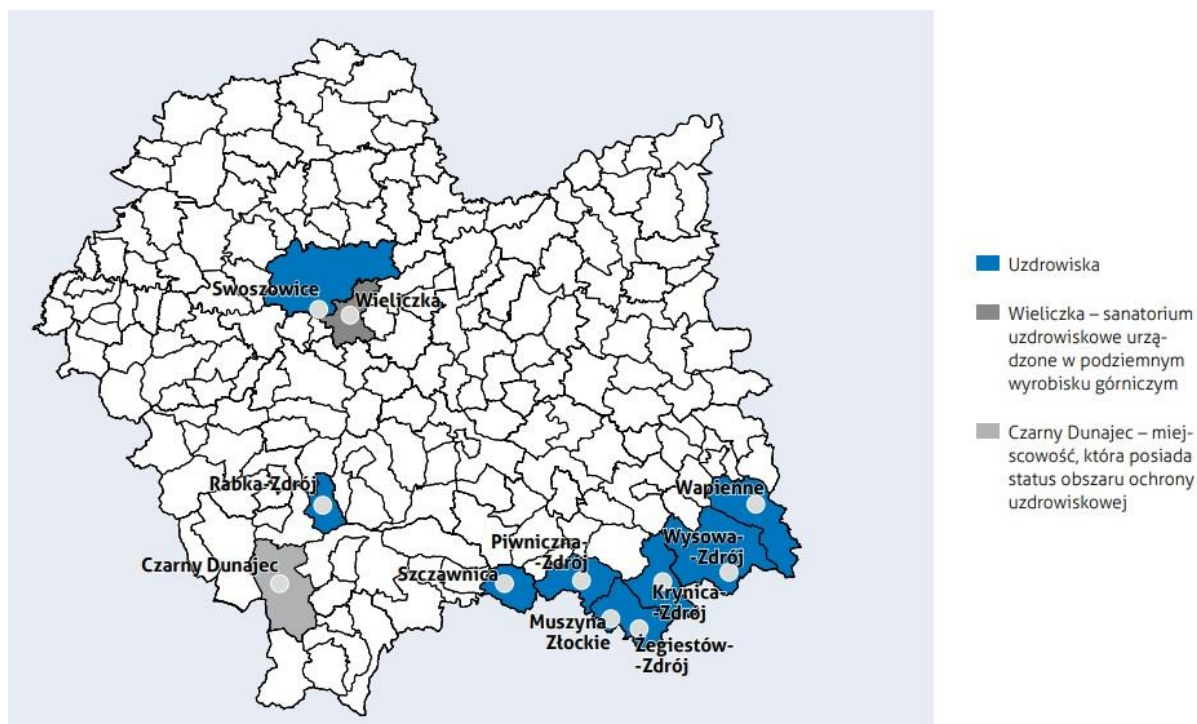
13. Udział korzystających z instalacji wodociągowej w ogólnej liczbie ludności (2018).
14. Udział korzystających z instalacji kanalizacyjnej w ogólnej liczbie ludności (2018).
15. Odsetek powierzchni prawnie chronionej w łącznej powierzchni gminy (2018).

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”

5. Miejscowości uzdrowiskowe

Województwo małopolskie odznacza się bogatą ofertą uzdrowiskową, kształtowaną przez miejscowości o szczególnych uwarunkowaniach leczniczych, klimatycznych, przyrodniczych i turystycznych. Ponadto, ich położenie, zazwyczaj w obszarach górskich, wpływa na utrudniony dostęp komunikacyjny oraz ograniczoną działalność gospodarczą, w tym m.in. przemysłu. Oferowane wsparcie ukierunkowane będzie zarówno na funkcjonowanie istniejących uzdrowisk, jak i utworzenie przyszłych.

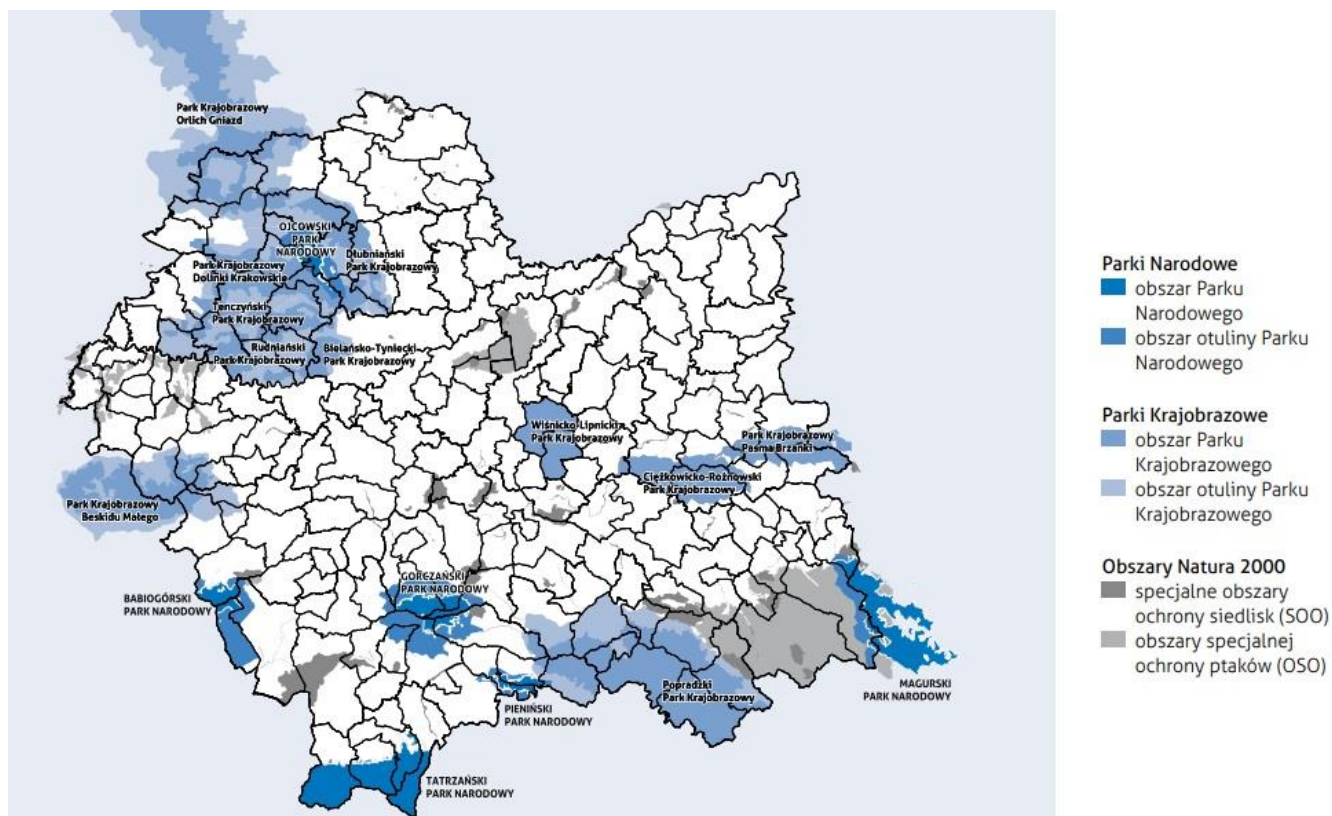

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”

6. Gminy, na terenie których zlokalizowany jest obszar prawnie chroniony (tj. park narodowy, krajobrazowy lub obszar Natura 2000).

Są to tereny, które swoim zasięgiem obejmują parki narodowe, krajobrazowe lub obszary Natura 2000, wyróżniające się cennymi walorami środowiskowymi. Ich obecność generuje jednak również istotne ograniczenia dotyczące użytkowania mieszkalnego, ekonomicznego, rolniczego oraz leśnego, które wpływają na możliwość zaistnienia barier związanych z obostrzeniami środowiskowymi. Oferowane wsparcie powinno zatem dotyczyć nie tylko ochrony obszarów cennych przyrodniczo, ale także przybierać formę rekompensaty za ograniczone możliwości i kierunki rozwoju. Zapisy dokumentu wskazują również na możliwość uzyskania wsparcia z programów konkursowych finansowanych ze środków budżetu województwa oraz RPO WM 2021-2027 poprzez realizowanie działań środowiskowych.

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego

PZPWM wyznacza 7 obszarów funkcjonalnych (terytoria). Ze względu na posiadane uwarunkowania, gminę Olesno zakwalifikowano do OF Farma, wyróżniającego się dominacją rolnictwa ze względu na dobre warunki glebowe. Wyróżnia on 3 dominujące ośrodki miejskie: Miechów, Dąbrowa Tarnowska oraz Proszowice. Jednym z kluczowych wyzwań OF jest zachowanie odpowiedniego poziomu konkurencyjności pod względem produkcji rolniczej, dywersyfikując tym samym profil gospodarczy. Umożliwi to generowanie nowych miejsc pracy w sektorze usług, przemyśle spożywczym, turystyce lub logistyce. Głównymi problemami rozwojowymi Farmy są: odpływ ludności, niski przyrost naturalny oraz starzejące się społeczeństwo. Zachowanie rolniczego charakteru OF wymaga ochrony wysokiej jakości gleb, uwzględniając minimalizację ich przekształceń na cele nierolnicze, zagwarantowanie dobrego stanu melioracji, a także ochronę przed naturalną sukcesją roślin.

Wśród kierunków działań wymienia się:

- Wprowadzenie zadrzewień i zalesień śródpolnych, tworzenie małych zbiorników wodnych w celu poprawy stanu środowiska,
- Przeprowadzenie akcji scaleniowych w celu poprawy struktury przestrzennej gospodarstw rolnych oraz utworzenia wysokoprodukcyjnych obszarów rolniczych (w tym zwłaszcza produkcji warzywniczej),
- Rozwój doradztwa rolniczego, umożliwiającego właściwą aktywizację obszaru, rozwój technik upraw i poprawa dystrybucji towarów,
- Poprawa jakości usług Miechowa, Proszowic i Dąbrowy Tarnowskiej oraz pozostałych ośrodków lokalnych,
- Rozwój turystyczny,
- Rozwój systemu opieki nad osobami starszymi,
- Zagęszczenie sieci dróg wojewódzkich,
- Poprawa warunków dojazdu do pracy w ośrodkach poza OF (rozwój szybkiej kolei aglomeracyjnej do Krakowa, Tarnowa i Miechowa).

Ponadto, PZPWM wskazuje następujące rekomendacje w zakresie kształtowania polityki przestrzennej w dokumentach planistycznych i strategicznych gmin:

- Zachowanie rezerw terenowych pod magistrale wodociągowe oraz planowany strategiczny gazociąg DN 1000 „Podgórska Wola-Tworzeń”,
- Kształtowanie terenów zadrzewień i zakrzewień śródpolnych,
- Wyznaczanie terenów pod zadania z zakresu mikroretencji,
- Planowanie zwartej zabudowy mieszkaniowej i zdecydowane zapobieganie procesom rozpraszania zabudowy,
- Objęcie programami rewitalizacyjnymi centrów miast oraz kreacja centrów we wsiach gminnych z urządzoną atrakcyjną przestrzenią publiczną (zwłaszcza poprzez programy odnowy wsi),
- Zabezpieczenie miejsc pod parkingi P&R przy stacjach i przystankach kolejowych,
- Utworzenie parku kulturowego w Dolinie Prądnika (Ojców, Zamek Pieskowa Skała),
- Zachowanie ciągłości korytarzy ekologicznych i obszarów węzłowych – Korytarz Doliny Wisły, Korytarz Wiśnicko-Lipnicki, Korytarz Ciężkowicko-Radłowski, obszar Radłowski,

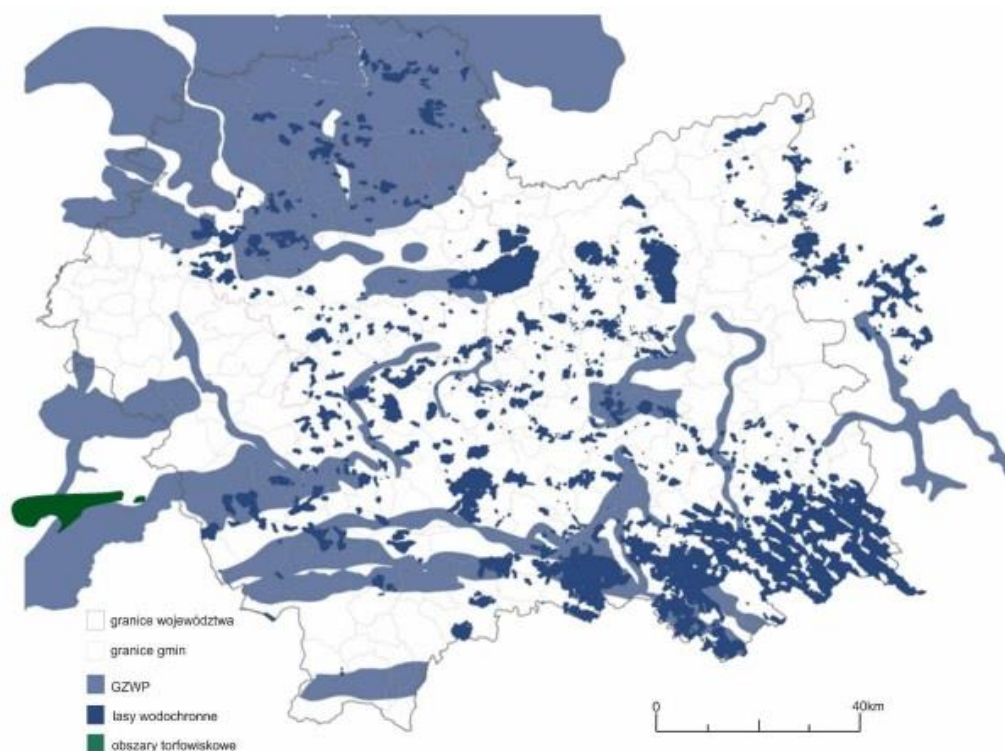

obszar Niepołomicki, rozumianej jako utrzymanie lub zapewnienie ciągłości tych korytarzy w obrębie lub bezpośrednim sąsiedztwie wskazanych w PZPWM,

- Ustalenia dotyczące sposobów i zasad ochrony środowiska przyrodniczego, kulturowego i krajobrazu w obszarach parków krajobrazowych, sformułowane na podstawie planów ochrony tych parków,
- Utworzenie Parku Krajobrazowego Lasów Radłowskich,
- Wybór lokalizacji terenu pod giełdę rolniczą oraz strefy aktywności gospodarczej w korytarzu drogi ekspresowej S7.

PZPWM wskazuje również obszary funkcjonalne o znaczeniu ponadregionalnym, wyodrębnione na podstawie typologii i wymagań Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju oraz przeprowadzonych analiz diagnostycznych. W związku z powyższym, gmina Olesno znajduje się w Obszarze Funkcjonalnym ochrony i kształtowania zasobów wodnych, obejmującym:

- Zasięgi występowania głównych zbiorników wód podziemnych,
- Zasięg wielkopowierzchniowych torfowisk,
- Tereny lasów wodochronnych.

Źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego

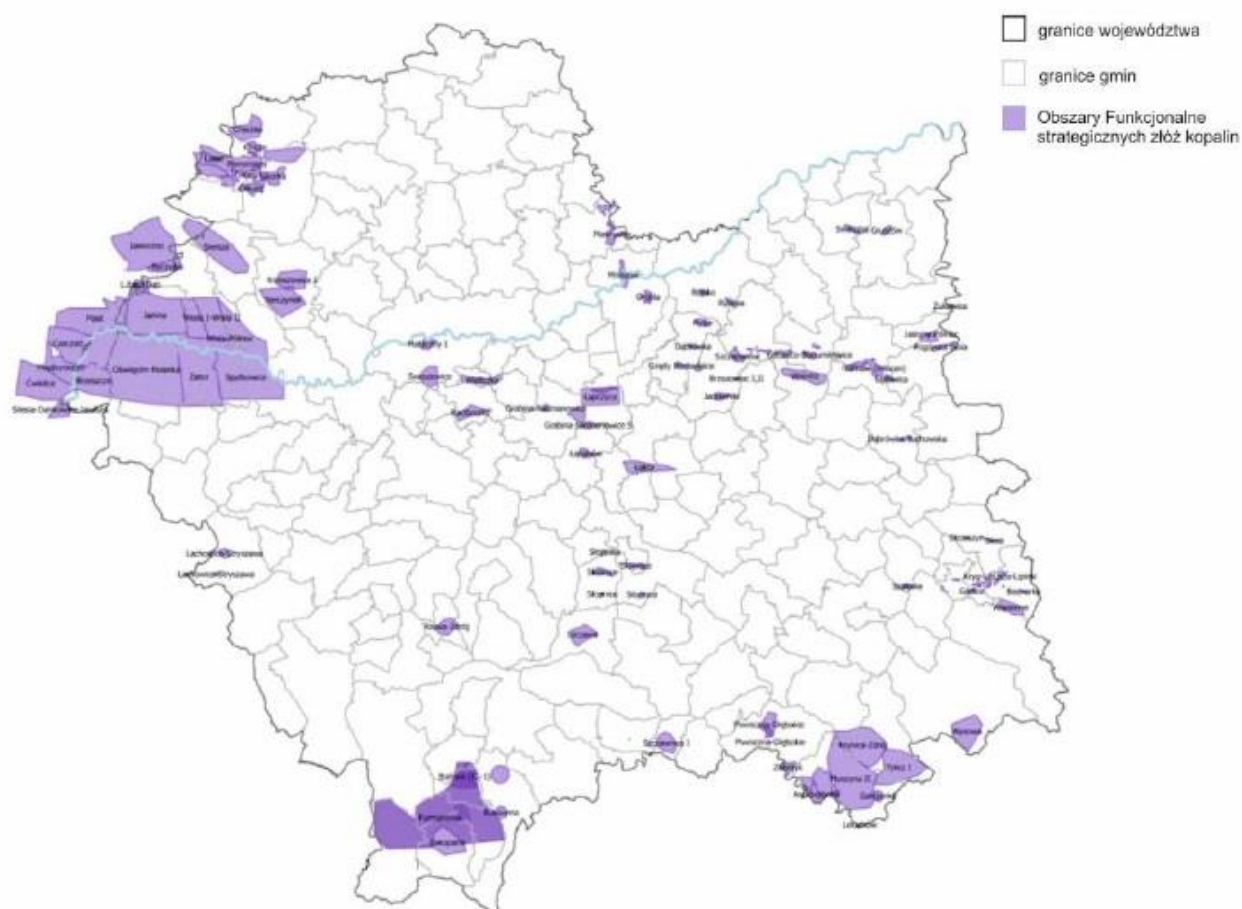

Kierunki działań polityki przestrzennej OF dotyczą:

- Zwiększenia retencyjności obszaru,
- Zabezpieczenia wód przed zanieczyszczeniem, przede wszystkim drogą racjonalnej gospodarki ściekowej oraz gospodarki odpadami,
- Objęcia granicami parku krajobrazowego zespołu torfowisk orawsko-nowotarskich i ustalenia w planie ochrony zasad ich użytkowania, gwarantujących utrzymanie (i przywrócenie) zdolności retencyjnych.

Gmina Olesno uwzględniono również w OF strategicznych złóż kopalin, którego determinantą wyznaczenia była obecność złóż objętych właściwością górnictwem. Polityka przestrzenna w zakresie danego OF będzie ukierunkowana na:

- Ochronę złóż przed zainwestowaniem, uniemożliwiającym ich eksploatację,
- Minimalizację skutków środowiskowych eksploatacji górnictwem.

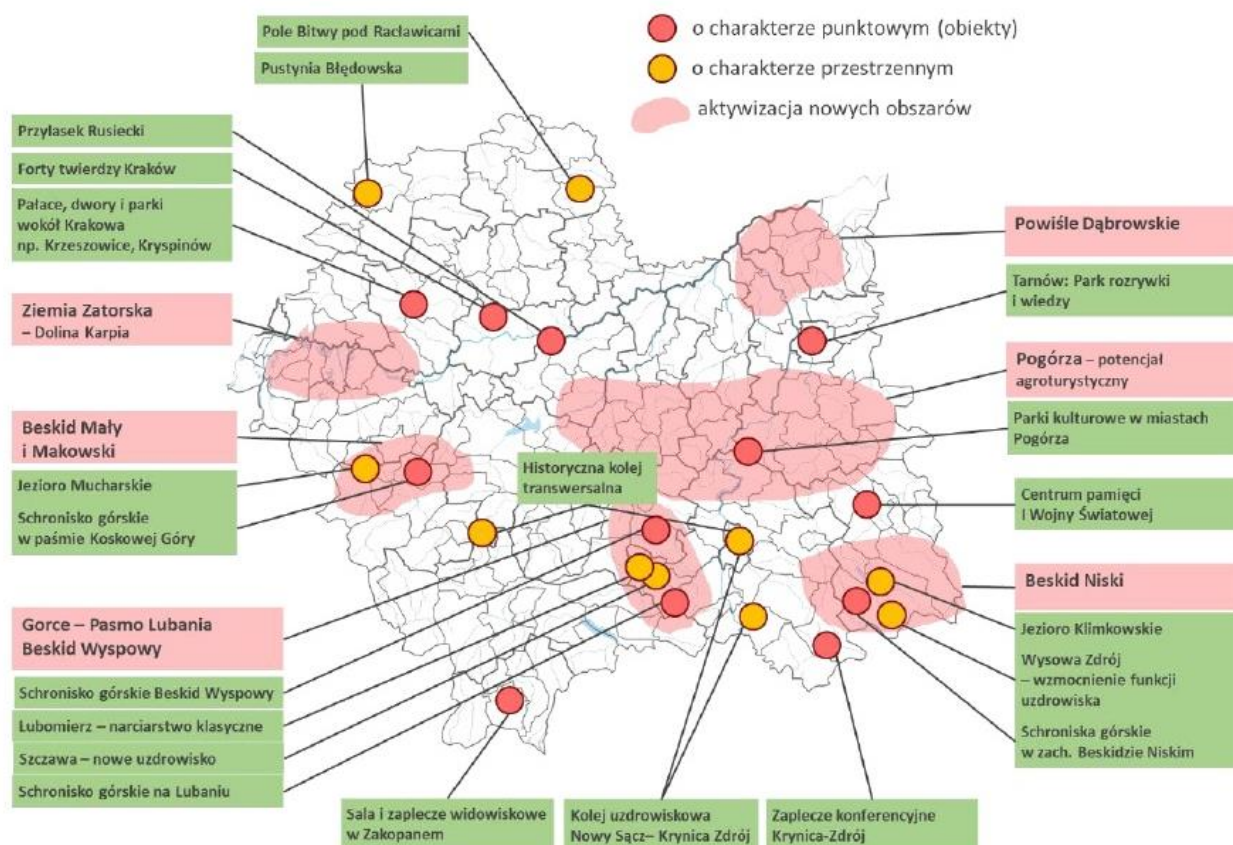

Źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego

Ponadto, Powiśle Dąbrowskie jako obszar peryferyjny województwa, do którego zalicza się również gmina Olesno, określony został jako obszar o niewykorzystanym potencjale turystycznym ze wskazaniem na ich aktywizację. W tym celu dokument podkreśla znaczenie inwestycji infrastrukturalnych przy zachowaniu walorów przyrodniczych oraz działalność promocyjną. Umożliwi to dywersyfikację głównych kierunków turystycznych regionu oraz zintensyfikowanie atrakcyjności mniej popularnych regionów.

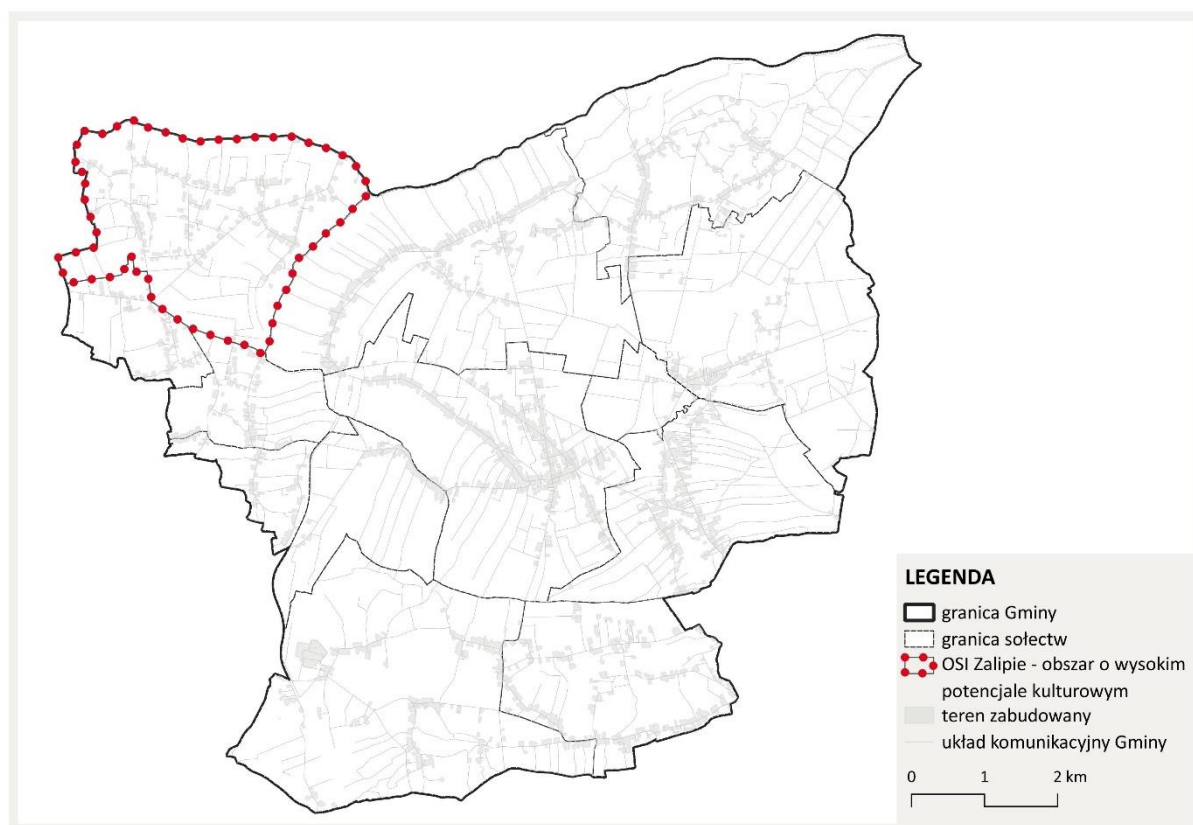

Poziom lokalny

Na podstawie przeprowadzonych warsztatów strategicznych z mieszkańcami, władzami Gminy oraz w oparciu zarówno o analizę danych zastanych, przestrzennych, jak i uwarunkowań społeczno-gospodarczych, terenie gminy Olesno wyznaczono obszar strategicznej interwencji, który wymaga szczególnego wsparcia i podjęcia interwencji wspomagających stymulowanie czynników rozwojowych: **OSI Zalipie – obszar o wysokim potencjale kulturowym**. Kluczowym potencjałem Gminy jest sztuka zalipiańska, a posiadane uwarunkowania stanowią również szansę na rozwój turystyczny obszaru, co w sposób pozytywny może również oddziaływać na kreowanie lokalnego rynku pracy.

Rysunek 9. Zidentyfikowane obszary strategicznej interwencji w gminie Olesno

Źródło: opracowanie własne

Zakres planowanych działań w OSI Zalipie – obszar o wysokim potencjale kulturowym:

- Wykorzystywanie potencjału kulturowego do zwiększenia rangi Zalipia na tle regionu i kraju poprzez aktywne działania promujące.
- Organizacja działań aktywizujących lokalną społeczność, wzmacniających poczucie tożsamości z Gminą.

- *Organizacja wydarzeń kulturalno-rozrywkowych propagujących kulturę zalipiańską.*
- *Rozwój infrastruktury przestrzeni publicznej, w tym obiektów pełniących funkcje kulturowe.*
- *Rozwój kształcenia artystycznego i systemu wsparcia talentów.*
- *Zapewnienie zróżnicowanych form uczestnictwa w życiu kulturowym Gminy dla wszystkich mieszkańców, w tym w szczególności dla dzieci i młodzieży oraz osób starszych.*
- *Wspieranie działalności Koła Gospodyń Wiejskich.*
- *Rozwój systemu wsparcia dla sektora kreatywnego oraz przedsiębiorczości w kulturze.*
- *Podniesienie poziomu mobilności mieszkańców w celu aktywnego uczestnictwa w życiu kulturowym Gminy.*

Zgodność z dokumentami nadrzędnymi

Efektywne wdrożenie Strategii Rozwoju Gminy Olesno na lata 2023-2030 uwarunkowane jest **wysokim stopniem zgodności jej założeń z dokumentami wyższego rzędu**, tj. na poziomie międzynarodowym, krajowym, regionalnym i lokalnym. Komplementarność opracowań strategicznych jest jednym z obowiązkowych elementów kreowania i prowadzenia spójnej polityki rozwojowej.

Wspólny kierunek podejmowanych działań usprawni funkcjonowanie Gminy w obszarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym oraz pozwoli na intensyfikację pożądaných efektów rozwojowych. Niespójność w ramach prowadzonej polityki rozwojowej generuje konflikty w wielu obszarach i tym samym pogłębianie się zjawiska marginalizacji.

Poziom międzynarodowy

Podstawowym dokumentem ukierunkowanym na podniesienie jakości życia społeczeństwa, postęp gospodarczy oraz ochronę środowiska naturalnego jest **Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju**, przyjęta w 2015 r. przez 193 państwa członkowskie Organizacji Narodów Zjednoczonych. Określa on 17 celów zrównoważonego rozwoju opracowanych w trzech wymiarach: gospodarczym, społecznym i środowiskowym. Agenda 2030 opiera się na 5 kluczowych aspektach (tzw. 5xP): ludzie (*people*), planeta (*planet*), dobrobyt (*prosperity*), pokój (*peace*), partnerstwo (*partnership*). Strategia Rozwoju Gminy Olesno na lata 2023-2030. w swoich założeniach nawiązuje do większości zagadnień Agendy 2030, a spójność celów obu dokumentów przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 2. Zgodność Strategii Rozwoju Gminy Olesno na lata 2023-2030 z Agendą na rzecz zrównoważonego rozwoju

	Strategia Rozwoju Gminy Olesno na lata 2023-2030			
	Cel strategiczny			
	Cel 1.	Cel 2.	Cel 3.	Cel 4.
Cel 1. Wyeliminować ubóstwo we wszystkich jego formach na całym świecie				
Cel 2. Wyeliminować głód, osiągnąć bezpieczeństwo żywnościowe i lepsze odżywianie oraz promować zrównoważone rolnictwo				
Cel 3. Zapewnić wszystkim ludziom w każdym wieku zdrowe życie oraz promować dobrobyt				
Cel 4. Zapewnić wszystkim wysokiej jakości edukację oraz promować uczenie się przez całe życie				
Cel 5. Osiągnąć równość płci oraz wzmocnić pozycję kobiet i dziewcząt				
Cel 6. Zapewnić wszystkim ludziom dostęp do wody i warunków sanitarnych poprzez zrównoważoną gospodarkę zasobami wodnymi				
Cel 7. Zapewnić wszystkim dostęp do źródeł stabilnej, zrównoważonej i nowoczesnej energii po przystępnej cenie				
Cel 8. Promować stabilny, zrównoważony i inkluzywny wzrost gospodarczy, pełne i produktywne zatrudnienie oraz godną pracę dla wszystkich ludzi				

Cel 9. Budować stabilną infrastrukturę, promować zrównoważone uprzemysłowienie oraz wspierać innowacyjność				
Cel 10. Zmniejszyć nierówności w krajach i między krajami				
Cel 11. Uczynić miasta i osiedla ludzkie bezpiecznymi, stabilnymi, zrównoważonymi oraz sprzyjającymi włączeniu społecznemu				
Cel 12. Zapewnić wzorce zrównoważonej konsumpcji i produkcji				
Cel 13. Podjąć pilne działania w celu przeciwdziałania zmianom klimatu i ich skutkom				
Cel 14. Chronić oceany, morza i zasoby morskie oraz wykorzystywać je w sposób zrównoważony				
Cel 15. Chronić, przywrócić oraz promować zrównoważone użytkowanie ekosystemów lądowych, zrównoważone gospodarowanie lasami, zwalczanie pustoszenia, powstrzymywanie i odwracanie proces degradacji gleby oraz powstrzymanie utratę różnorodności biologicznej				

Cel 16. Promować pokojowe i inkluzywne społeczeństwa, zapewnić wszystkim ludziom dostęp do wymiaru sprawiedliwości oraz budować na wszystkich szczeblach skuteczne i odpowiedzialne instytucje, sprzyjające włączeniu społecznemu				
Cel 17. Wzmocnić środki wdrażania i ożywić globalne partnerstwo na rzecz zrównoważonego rozwoju				

Kluczowym dokumentem określającym współpracę Polski z Unią Europejską jest **Umowa Partnerstwa na lata 2021-2027**, przedstawiająca strategię wykorzystania Funduszy Europejskich w ramach działań rozwojowych. Wskazuje główne cele oraz obszary podejmowanych interwencji wraz ze wskazaniem instytucji odpowiedzialnych za zarządzanie funduszami. Umowa Partnerstwa uwzględnia kontekst terytorialnego wymiaru polityki rozwojowej, podkreślając różnice rozwojowe poszczególnych obszarów, co finalnie pozwoli na zwiększenie spójności kraju. Dokument definiuje 6 celów polityki spójności na lata 2021-2027. Zgodność założeń dokumentu ze Strategią Rozwoju Gminy Olesno na lata 2023-2030. widoczna jest w ramach każdego celu Umowy Partnerstwa.

Tabela 3. Zgodność Strategii Rozwoju Gminy Olesno na lata 2023-2030 z Umową Partnerstwa Polski i Unii Europejskiej na lata 2021-2027

	Strategia Rozwoju Gminy Olesno na lata 2023-2030			
	Cel strategiczny			
	Cel 1.	Cel 2.	Cel 3.	Cel 4.
Cel 1. Bardziej konkurencyjna i inteligentna Europa				
Cel 2. Bardziej przyjazna dla środowiska niskoemisyjna Europa				
Cel 3. Lepiej połączona Europa				
Cel 4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym				

Cel 5. Europa bliżej obywateli				
Cel 6. Łagodzenie skutków transformacji w kierunku gospodarki neutralnej dla klimatu				

Poziom krajowy

Najważniejszym dokumentem w zakresie średnio- i długofalowej polityki gospodarczej kraju jest **Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)**. Określa ona podstawowe uwarunkowania, cele i kierunki w sferze społecznej, gospodarczej, regionalnej i przestrzennej oraz nowy model rozwoju – odpowiedzialny, społecznie i terytorialnie zrównoważony. Wśród istotnych wyzwań dotyczących polskiej gospodarki wyznaczono 5 pułapek rozwojowych: średni dochód, brak równowagi, przeciętny produkt, demograficzna oraz słabość instytucjonalna. Jako bariery rozwojowe wskazano rozwarstwienie społeczne i utrzymujące się zróżnicowania przestrzenne w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego. Głównym celem dokumentu jest *tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym*, co pozytywnie wpłynie na poprawę sytuacji finansowej Polaków i tym samym zmniejszenie liczby osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Strategia Rozwoju Gminy Olesno na lata 2023-2030 nawiązuje do wszystkich celów SOR, w tym w szczególności w zakresie celu 2. *Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony*.

Tabela 4. Zgodność Strategii Rozwoju Gminy Olesno na lata 2023-2030 ze Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)

	Strategia Rozwoju Gminy Olesno na lata 2023-2030			
	Cel strategiczny			
	Cel 1.	Cel 2.	Cel 3.	Cel 4.
Cel 1. Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną				
Cel 2. Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony				

Cel 3. Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu

--	--	--	--	--

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR) pełni rolę podstawowego dokumentu w zakresie polityki regionalnej państwa rozwijając postanowienia SOR w zakresie filaru *rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony*. Przedstawia ona cele polityki regionalnej oraz wskazuje działania konieczne do podjęcia przez rząd, samorządy terytorialne oraz pozostałe podmioty uwzględnione w ich realizowaniu. Dokument ukierunkowany jest na zapewnienie zrównoważonego rozwoju w skali kraju w celu eliminowania występujących dysproporcji w rozwoju społeczno-gospodarczym JST wykorzystując lokalne potencjały rozwojowe. Zgodność założeń Strategii Rozwoju Gminy Olesno na lata 2023-2030 z KSRR zauważalna jest w zakresie większości celów operacyjnych (tabela 5).

Tabela 5. Zgodność Strategii Rozwoju Gminy Olesno na lata 2023-2030 z Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030

		Strategia Rozwoju Gminy Olesno na lata 2023-2030			
		Cel strategiczny			
		Cel 1.	Cel 2.	Cel 3.	Cel 4.
Cel 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym	Cel 1.1. Wzmacnianie szans rozwojowych obszarów słabszych gospodarczo				
	Cel 1.2. Wykorzystywanie potencjału rozwojowego miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze				
	Cel 1.3. Przyspieszenie transformacji profilu gospodarczego Śląska				
	Cel 1.4. Przeciwdziałanie kryzysom na obszarach zdegradowanych				
	Cel 1.5. Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów				

Cel 2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych	Cel 2.1. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego				
	Cel 2.2. Wspieranie przedsiębiorczości na szczeblu regionalnym i krajowym				
	Cel 2.3. Innowacyjny rozwój regionu i doskonalenie podejścia opartego na Regionalnych Inteligentnych Specjalizacjach				
Cel 3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie	Cel 3.1. Wzmacnianie potencjału administracji na rzecz zarządzania rozwojem				
	Cel 3.2. Wzmacnianie współpracy i zintegrowanego podejścia do rozwoju na poziomie lokalnym, regionalnym i ponadregionalnym				
	Cel 3.3. Poprawa organizacji świadczenia usług publicznych				
	Cel 3.4. Efektywny i spójny system finansowania polityki regionalnej				

Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030, jako jeden z instrumentów realizacji SOR oraz jedna z dziewięciu horyzontalnych zintegrowanych strategii rozwoju, ma za zadanie podniesienie jakości życia społecznego i kulturalnego, co odnosi się do jednego z obszarów wymienionych w SOR: Kapitał ludzki i społeczny. Uwzględnia ona działania dotyczące eliminację istniejących deficytów przy wykorzystaniu potencjałów społeczeństwa obywatelskiego oraz sfery kulturowej. Ponadto, istotnym zadaniem jest wzrost rozwoju gospodarczo-kulturalnego poprzez podniesienie poziomu efektywności funkcjonowania polskich branż kreatywnych. Strategia Rozwoju Gminy Olesno na lata 2023-2030 wykazuje zgodność ze Strategią Rozwoju Kapitału Społecznego 2030 przede wszystkim w zakresie wzmocnienia aktywności obywatelskiej oraz ochrony i promocji zasobów dziedzictwa kulturowego.

Tabela 6. Zgodność Strategii Rozwoju Gminy Olesno na lata 2023-2030 ze Strategią Rozwoju Kapitału Społecznego 2030

		Strategia Rozwoju Gminy Olesno na lata 2023-2030			
		Cel strategiczny			
		Cel 1.	Cel 2.	Cel 3.	Cel 4.
Cel 1. Zwiększenie zaangażowania obywateli w życie publiczne	Cel 1.1. Usprawnienie mechanizmów wspierania i współpracy instytucji publicznych z obywatelami				
	Cel 1.2. Rozwój i wzmacnianie zorganizowanych form aktywności obywatelskiej				
Cel 2. Wzmacnianie roli kultury w budowaniu tożsamości i postaw obywatelskich	Cel 2.1. Tworzenie warunków oraz budowanie kompetencji dla wzmacniania uczestnictwa w kulturze				
	Cel 2.2. Ochrona dziedzictwa kulturowego oraz gromadzenie i zachowywanie dóbr kultury				
	Cel 2.3. Digitalizacja, cyfrowa rekonstrukcja i udostępnianie dóbr kultury				
	Cel 2.4. Umacnianie tożsamości i postaw obywatelskich przez kulturę				
	Cel 2.5. Wzmocnienie promocji kultury polskiej za granicą				
Cel 3. Wzmocnienie rozwoju społeczno-gospodarczego kraju przez sektory kultury i kreatywne	Cel 3.1. Wzrost udziału sektorów kreatywnych w rozwoju gospodarczym kraju				
	Cel 3.2. Rozwój kompetencji zawodowych na potrzeby branż kreatywnych				
	Cel 3.3. Wzmocnienie potencjału kreatywnego społeczeństwa				

Kolejnym dokumentem uściślającym zapisy SOR jest **Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej (PEP 2030)**, nawiązująca do zdrowia, gospodarki i klimatu. Dokument stanowi podstawę w zakresie prowadzenia polityki ochrony środowiska w kraju, a jego głównym celem jest zagwarantowanie bezpieczeństwa ekologicznego Polski oraz wysokiej jakości życia mieszkańców. Założenia PEP2030 stanowią odpowiedź na wyzwania dotyczące nasilających się skutków zmian klimatu, zwiększającej się konkurencji o zasoby naturalne, zagrożenia ekosystemów, złego stanu środowiska oraz jego wpływu na zdrowie ludzi. Strategia Rozwoju Gminy Olesno na lata 2023-2030 uwzględniła założenia PEP2030 przede wszystkim w zakresie działań ukierunkowanych na adaptację do zachodzących zmian klimatycznych, zarządzania zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego oraz wykorzystywania OZE.

Tabela 7. Zgodność Strategii Rozwoju Gminy Olesno na lata 2023-2030 z Polityką ekologiczną państwa 2030 - strategią rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej

	Strategia Rozwoju Gminy Olesno na lata 2023-2030			
	Cel strategiczny			
	Cel 1.	Cel 2.	Cel 3.	Cel 4.
Cel 1. Środowisko i zdrowie. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego				
Cel 2. Środowisko i gospodarka. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska				
Cel 3. Środowisko i klimat. Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych				

Dokumentem określającym kierunki działań w zakresie zapobiegania kryzysowi wodnemu w Polsce jest **Plan Przeciwdziałania Skutkom Suszy (PPSS)** w perspektywie najbliższych kilku lat. Działania te dotyczą zarządzania zasobami wodnymi, zarządzania kryzysowego oraz szacowania strat spowodowanych suszą. Głównym celem jest zastosowanie optymalnych rozwiązań zarówno o charakterze technicznym (np. inwestycyjne), jak i nietechnicznym (np. działania edukacyjne). Zgodnie z PPSS, pod względem łącznego zagrożenia suszą zdecydowaną większość obszaru Gminy zakwalifikowano do klasy III (silnie zagrożona) – jedynie południowo-wschodni oraz północny fragment odznacza się klasą II (umiarkowanie zagrożona). Podobne uwarunkowania widoczne są w zakresie suszy atmosferycznej, gdzie umiarkowanie zagrożenie występuje wyłącznie w północno-zachodniej części gminy Olesno, natomiast resztę terenu zaklasyfikowano do kategorii III (silnie zagrożone). Ponadto, cały obszar Gminy wykazuje silne zagrożenie suszą hydrologiczną.

W sposób zróżnicowany sytuacja przedstawia się w zakresie suszy rolniczej – centralna część gminy odznacza się klasą III, natomiast w północno-zachodniej, południowo-wschodniej oraz północno-wschodniej występuje ekstremalne zagrożenie suszą. Zdecydowanie najkorzystniej dane uwarunkowania kształtują się w przypadku suszy hydrogeologicznej, gdzie cały obszar Gminy jest słabo zagrożony.

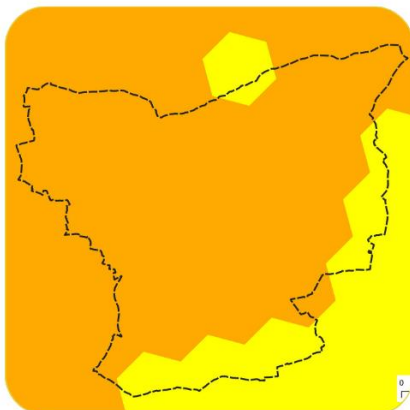
Do rekomendowanych działań przedstawionych w katalogu działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy na terenie Gminy zalicza się:

- Zwiększenie ilości i czasu retencji wód na gruntach rolnych,
- Analiza możliwości zwiększania retencji w zlewniach z zastosowaniem naturalnej i sztucznej retencji,
- Budowa lub przebudowa ujęć wód podziemnych do poboru na cele nawodnień rolniczych oraz budowa lub przebudowa wodooszczędnych systemów nawadniania wykorzystujących zasoby wód podziemnych,
- Przeprowadzenie weryfikacji zasad gospodarowania wodą w zbiornikach retencyjnych.

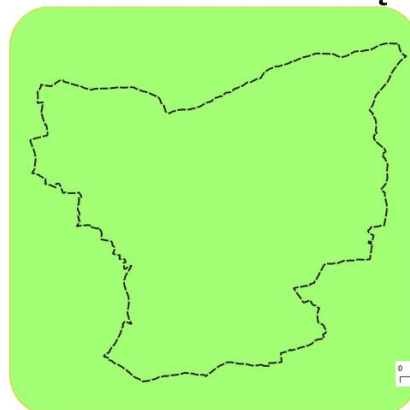

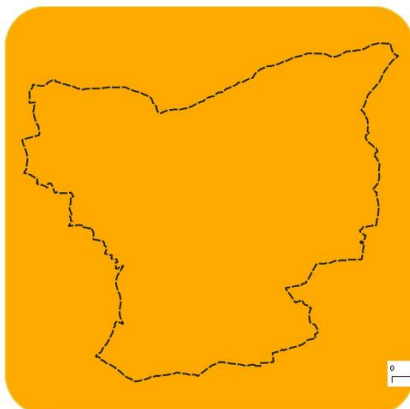
ŁĄCZNE ZAGROŻENIE SUSZĄ

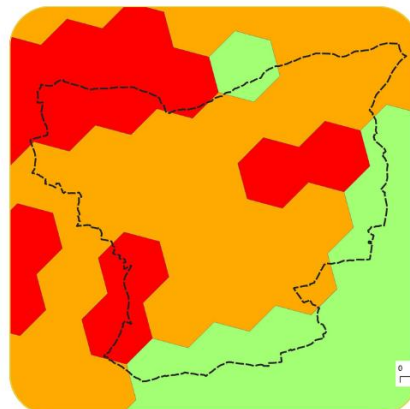
ZAGROŻENIE SUSZĄ HYDROGEOLOGICZNĄ

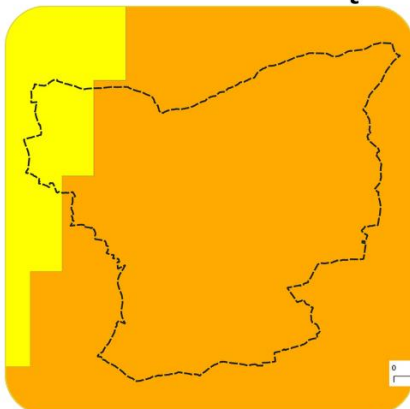
ZAGROŻENIE SUSZĄ HYDROLOGICZNĄ

ZAGROŻENIE SUSZĄ ROLNICZĄ

ZAGROŻENIE SUSZĄ ATMOSFERYCZNĄ

Legenda

gmina Olesno

klasa I - słabo zagrożone

klasa II - umiarkowanie zagrożone

klasa III - silnie zagrożone

klasa IV - ekstremalnie zagrożone

0 1 2 km

Kluczowym dokumentem planistycznym w zakresie gospodarowania wodami jest **Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły**. Gmina Olesno znajduje się w granicach regionu wodnego Górnej-Zachodniej Wisły, stanowiącego obszar działania Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie. Na terenie objętym opracowaniem znajdują się 4 jednolite części wód powierzchniowych (JCWP), zagrożone ryzykiem nieosiągnięcia celów środowiskowych, a ich stan ogólny określony jest jako zły. Wśród przypisanych celów środowiskowych najczęściej wskazuje się na dobry lub umiarkowany stan ekologiczny, dobry stan chemiczny oraz zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D. Jednym z ważniejszych dokumentów w zakresie gospodarowania wodami jest również Aktualizacja Programu wodno-środowiskowego kraju (aPWŚK). Przedstawia ona działania o charakterze podstawowym (minimalne wymogi konieczne do spełnienia, zmierzające do zahamowania presji i niepogarszania stanu JCW) i uzupełniającym (konieczne do wypełnienia w przypadku, gdy działania podstawowe są niewystarczające do osiągnięcia dobrego stanu JCW). Poza obowiązkową realizacją katalogu działań krajowych dla większości JCWP przewidziano działania podstawowe i uzupełniające. Szczegółowe dane przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 8. Jednolite części wód powierzchniowych w gminie Olesno

Lp.	Kod i nazwa JCWP	Stan ogólny	Przypisane cele środowiskowe	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych	Działania przypisane w Programie wodno-środowiskowym kraju
1.	Kanał Zyblikiewicza RW20002621729	zły	• Umiarkowany stan ekologiczny • Zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D • Dobry stan chemiczny	zagrożona	Poza obowiązkową realizacją katalogu działań krajowych nie wdraża się działań podstawowych i uzupełniających

2.	Żabnica do Żymanki RW200010217427	zły	• Dobry stan ekologiczny • Zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D • Dobry stan chemiczny	zagrożona	Poza obowiązkową realizacją katalogu działań krajowych wdraża się zestaw działań: <u>Działania podstawowe:</u> - kontrole dotyczące stosowania programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu przez podmioty prowadzące produkcję rolną i działalność, - Realizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych. <u>Działania uzupełniające:</u> - Ograniczenie zanieczyszczenia wód związkami biogennymi pochodzącymi z rolnictwa oraz ograniczenie zanieczyszczenia pestycydami
3.	Breń – Żabnica od Żymanki do ujścia RW200011217499	zły	• Dobry stan ekologiczny • Zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D • Dobry stan chemiczny	zagrożona	Poza obowiązkową realizacją katalogu działań krajowych wdraża się zestaw działań: <u>Działania podstawowe:</u> - Kontrole dotyczące stosowania programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu przez podmioty prowadzące

					produkcję rolną i działalność. <u>Działania uzupełniające:</u> - Ograniczenie zanieczyszczenia wód związkami biogennymi pochodzącymi z rolnictwa oraz ograniczenie zanieczyszczenia pestycydami.
4.	Breń RW200010217419	zły	• umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [azot amonowy, IO]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości); • zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D • stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren (w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników – stan dobry	zagrożona	Poza obowiązkową realizacją katalogu działań krajowych wdraża się zestaw działań: <u>Działania podstawowe:</u> - Realizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych, Kontrole dotyczące stosowania programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu przez podmioty prowadzące produkcję rolną i działalność.

Ponadto, gmina Olesno znajduje się w obrębie jednej jednolitej części wód podziemnych (JCWPd), której stan ocenia się jako dobry. Cel środowiskowy, zarówno pod względem stanu chemicznego, jak i ilościowego, określony jest jako dobry, a ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych jest niezagrożona. Nie przewiduje się wdrożenia działań podstawowych i uzupełniających poza obowiązkową realizacją katalogu działań krajowych.

Tabela 9. Jednolite części wód podziemnych w gminie Olesno

Lp.	Numer i kod JCWPd	Stan JCWPd	Przypisane cele środowiskowe	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych	Działania przypisane w Programie wódnośrodowiskowym kraju
1.	133 GW2000133	dobry	• dobry stan chemiczny • dobry stan ilościowy	niezagrożona	Poza obowiązkową realizacją katalogu działań krajowych nie wdraża się działań podstawowych i uzupełniających.

Zgodnie z art. 166 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (t.j. Dz. U. z 2022 roku poz. 2625 z późn. zm.), w celu zapewnienia ochrony ludności i mienia przed powodzią, m.in. w strategii rozwoju gminy uwzględnia się tzw. obszary szczególnego zagrożenia powodzią, przez które zgodnie z art. 16 pkt 34 ww. ustawy rozumie się:

- a) obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1%,
- b) obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10%,
- c) obszary między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w który wbudowano wał przeciwpowodziowy, a także wyspy i przymuliska, o których mowa w art. 224, stanowiące działki ewidencyjne,
- d) pas techniczny.

Obszary szczególnego zagrożenia powodzią, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1% oraz na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10%, przedstawione zostały na mapach zagrożenia powodziowego, zgodnie z art. 169 ust. 2 pkt 2 ww. ustawy. Obowiązujące mapy są dostępne na Hydroportalu Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie. Ich występowanie wiąże się z licznymi ograniczeniami w zagospodarowaniu przestrzeni, m.in. w zabudowie obszaru.

Na podstawie map zagrożenia powodziowego stwierdzono, że na terenie gminy Olesno występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat (Q1%) oraz obszary szczególnego zagrożenia powodzią, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat (Q10%). Obszary te wyznaczone zostały od rzeki Breń. Ponadto, na analizowanym obszarze zgodnie z mapami zagrożenia powodziowego, występują obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi 0,2% oraz obszary narażone na zalanie w przypadku całkowitego zniszczenia wałów przeciwpowodziowych.

Poziom regionalny

Najważniejszym dokumentem względem gminy Olesno na poziomie regionalnym jest **Strategia Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”**, stanowiąca aktualizację poprzedniej wersji dokumentu pn. Strategia Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2011-2020. Zakłada ona działania w 5 obszarach: Małopolskie, Gospodarka, Klimat i środowisko, Zarządzanie strategiczne rozwojem oraz Rozwój zrównoważony terytorialnie. Małopolska w 2030 roku ma stać się *„regionem równych szans i wszechstronnego rozwoju Małopolan, nowoczesnej gospodarki, odpowiedzialnie podchodzącym do zasobów środowiska naturalnego, silnym aktywnością swych mieszkańców, czerpiącym z dziedzictwa przeszłości, zachowującym swoją tożsamość i aktywnie działającym na rzecz integracji europejskiej”*. Główny cel Strategii natomiast określony został jako: *Małopolska regionem zrównoważonego rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i terytorialnym*. Dokument podkreśla szczególną rolę mieszkańców, a kluczowe działania ukierunkowane będą na wyrównywanie szans rozwojowych małopolskich rodzin. Strategia ma również za zadanie zapewnienie trwałego i zrównoważonego rozwoju, uwzględniającego wszystkie jednostki w regionie. Analizując zgodność Strategii Rozwoju Gminy Olesno z ww. dokumentem zauważyć można znaczną spójność założeń odnoszących się przede wszystkim do poprawy jakości i poziomu życia mieszkańców, zapewnienia dostępności komunikacyjnej, ochrony środowiska przyrodniczego, wzmocnienia roli współpracy regionalnej, a także szeroko pojętego rozwoju obszarów wiejskich.

Tabela 10. Zgodność Strategii Rozwoju Gminy Olesno na lata 2023-2030 ze Strategią Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”

		Strategia Rozwoju Gminy Olesno na lata 2023-2030			
		Cel strategiczny			
		Cel 1.	Cel 2.	Cel 3.	Cel 4.
MAŁOPOLANIE Rozwój społecznie wrażliwy, sprzyjający rodzinie	Cel 1.1. Małopolskie rodziny				
	Cel 1.2. Opieka zdrowotna				
	Cel 1.3. Bezpieczeństwo				
	Cel 1.4. Sport i rekreacja				
	Cel 1.5. Kultura i dziedzictwo				
	Cel 1.6. Edukacja				
	Cel 1.7. Rynek pracy				
GOSPODARKA Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka	Cel 2.1. Innowacyjność				
	Cel 2.2. Konkurencyjność i przedsiębiorczość				
	Cel 2.3. Turystyka				
	Cel 2.4. Transport				
	Cel 2.5. Cyfrowa Małopolska				
	Cel 2.6. Gospodarka o obiegu zamkniętym				
KLIMAT I ŚRODOWISKO Wysoka jakość środowiska i dążenie do neutralności klimatycznej	Cel 3.1. Ograniczanie zmian klimatycznych				
	Cel 3.2. Gospodarowanie wodą				
	Cel 3.3. Bioróżnorodność i krajobraz				
	Cel 3.4. Edukacja ekologiczna				

ZARZĄDZANIE STRATEGICZNE ROZWOJEM System zarządzania strategicznego rozwojem dostosowany do wyzwań dekady 2020-2030	Cel 4.1. System zarządzania strategicznego rozwojem				
	Cel 4.2. Współpraca i partnerstwo				
	Cel 4.3. Promocja Małopolski				
ZRÓWNOWAŻONY TERYTORIALNIE Zrównoważony i trwały rozwoj oparty na endogenicznych	Cel 5.1. Ład przestrzenny				
	Cel 5.2. Wsparcie miast				
	Cel 5.3. Rozwój obszarów wiejskich				
	Cel 5.4. Spójność wewnątrzregionalna i dostępność				

Kolejnym kluczowym dokumentem na poziomie regionalnym jest **Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego (PZPWM)**, przyjętego uchwałą Nr XLVII/732/18/2018 z dnia 26 marca 2018 r. przez Sejmik Województwa Małopolskiego (Dz. Urz. Woj. Mał. z dnia 18.04.2018 r., poz. 3215). Przedstawia on zasady kształtowania polityki przestrzennej w województwie, definiuje uwarunkowania polityki przestrzennej oraz określa ograniczenia, bariery i możliwości rozwoju województwa. Ponadto pełni kluczową rolę w zakresie wyznaczania wymagań i rekomendacji wobec programów i polityk innych podmiotów, które zaangażowane są w zagospodarowanie przestrzenne, w tym przede wszystkim samorządów gminnych. PZWM wyznacza 8 kierunków polityki przestrzennej w województwie małopolskim, a głównym celem PZWM jest *utrzymanie, a w pewnych elementach nawet poprawienie stanu środowiska i podniesienie jakości krajobrazu i zasobów kultury, przy zapewnieniu warunków do stabilnego wzrostu gospodarczego i podniesienia standardów jakości życia mieszkańców drogą bardziej efektywnej gospodarki przestrzennej*. Strategia Rozwoju Gminy Olesno na lata 2023-2030 swoimi założeniami nawiązuje do wszystkich kierunków rozwoju PZPWM.

Tabela 11. Zgodność Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego ze Strategią Rozwoju Gminy Olesno na lata 2023-2030

	Strategia Rozwoju Gminy Olesno na lata 2023-2030			
	Cel strategiczny			
	Cel 1.	Cel 2.	Cel 3.	Cel 4.
Kierunek 1. Poprawa struktury przestrzennej i zmniejszanie różnic wewnątrzregionalnych				
Kierunek 2. Kształtowanie przestrzeni rolniczej i terenów wiejskich				
Kierunek 3. Wzmocnienie systemu ochrony zasobów przyrodniczych oraz poprawa gospodarki środowiskiem				
Kierunek 4. Działania na rzecz jakości krajobrazu, architektury i ochrony środowiska kulturowego				
Kierunek 5. Podniesienie atrakcyjności turystycznej województwa				
Kierunek 6. Rozwój systemów transportu				
Kierunek 7. Rozwój infrastruktury technicznej				
Kierunek 8. Obronność i ryzyka związane z wystąpieniem sytuacji kryzysowych				

System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

Strategia Rozwoju Gminy Olesno na lata 2023-2030 jest najważniejszym dokumentem określającym politykę rozwojową w ciągu najbliższych kilku lat. Przedstawia kluczowe kierunki działań, które znacząco wpłyną na podniesienie jakości życia mieszkańców oraz konkurencyjność gospodarczą, przy jednoczesnym zachowaniu zasad zrównoważonego rozwoju. Z tego powodu istotnym elementem jest prawidłowo określony **system realizacji strategii**, definiujący podmioty odpowiedzialne za wdrażanie określonych założeń, a także sposób i stopień ich implementacji.

Rysunek 10. Schemat realizacji Strategii

Sukcesywna realizacja Strategii Rozwoju Gminy Olesno na lata 2023-2030 uwarunkowana jest klarownym podziałem obowiązków, a także ścisłą współpracą wszystkich jednostek zaangażowanych w działania rozwojowe. Głównym inicjatorem planowanych działań są władze Gminy, stając się tym samym głównym elementem struktury o charakterze organizacyjnym. W procesie realizacji dokumentu podkreśla się kluczową rolę mieszkańców, będących głównym odbiorcą dokumentu. Wskazane cele oraz działania mają na celu poprawić warunki życia oraz stanowić odpowiedź na potrzeby zdiagnozowane w trakcie szerokiego procesu partycypacji społecznej, będącego nieodzownym elementem prowadzenia właściwej polityki rozwojowej. Stopień zaangażowania lokalnej społeczności we wdrażanie dokumentu gwarantuje jego wysoką skuteczność, dążenie do osiągnięcia wspólnych korzyści oraz wzrost poczucia odpowiedzialności za rozwój Gminy. Istotnym partnerem jest również sektor społeczny oraz gospodarczy, w tym lokalni liderzy, organizacje pozarządowe, przedsiębiorcy, podmioty gospodarcze oraz instytucje otoczenia biznesu działające w Gminie.

Rysunek 11. Podmioty zaangażowane we wdrażanie Strategii

Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

Prawidłowa realizacja *Strategii Rozwoju Gminy Olesno na lata 2023-2030* **wymaga spójności wszystkich dokumentów nawiązujących do sfery funkcjonalno-przestrzennej** gminy. Ponadto, jako najważniejszy dokument w zakresie zarządzania strategicznego, stanowi wyznacznik dla pozostałych opracowań w zakresie planowanych kierunków rozwojowych oraz przedsięwzięć inwestycyjnych.

Określenie wytycznych do sporządzenia dokumentów wykonawczych umożliwia osiągnięcie zadowalających efektów w zakresie funkcjonowania Gminy, eliminując tym samym ryzyko wykluczania się planowanych działań rozwojowych i generowania konfliktów w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzennym i środowiskowym. Jednym z ważniejszych elementów w zakresie dokumentów wykonawczych jest **jak największe zaangażowanie mieszkańców już na etapie ich opracowywania**, dzięki czemu będą uwzględniać oczekiwania i potrzeby lokalnej społeczności. Ponadto, w procesie partycypacji społecznej powinno uwzględniać się **udział partnerów społeczno-gospodarczych oraz pozostałych interesariuszy**, właściwych dla zakresu tematycznego danego dokumentu. Istotnym elementem jest również **klarowność i przejrzystość zapisów**, co ograniczy możliwość błędnych interpretacji. Dokumenty te powinny być **ogólnodostępne dla każdego mieszkańca**. Konieczne jest również uwzględnianie zapisów Strategii Rozwoju Gminy i **nawiązywanie do określonych celów strategicznych, operacyjnych i kierunków działań**. Ponadto, istotnym elementem jest **przypisanie konkretnej komórki/jednostki organizacyjnej** odpowiedzialnej za realizację celów oraz kierunków działań danego dokumentu, a także bieżące monitorowanie jego wdrażania.

Poniższa tabela wskazuje zestawienie najważniejszych dokumentów wykonawczych na poziomie lokalnym, kształtujących działalność Gminy. W przypadku nieaktualności zapisów bądź wygaśnięcia ram czasowych dokumentu, zaleca się aktualizację lub opracowanie nowego dokumentu, zgodnego z założeniami niniejszej Strategii.

Tabela 12. Najważniejsze dokumenty na poziomie lokalnym

Obszar tematyczny	Dokument
Planowanie przestrzenne	Studium uwarunkowań
	Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego
	Gminny program rewitalizacji
Transport	Plan rozwoju sieci drogowej
Ochrona środowiska	Plan gospodarki niskoemisyjnej
	Gminny program ochrony środowiska
Ochrona zabytków	Gminny program ochrony zabytków
Gospodarka komunalna	Program gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy
	Plan wykorzystania gminnego zasobu nieruchomości
	Wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych
Polityka społeczna	Strategia rozwiązywania problemów społecznych
	Program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii
	Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie
	Program wspierania rodziny
	Program polityki zdrowotnej
Współpraca	Program współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3. ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie
Finanse publiczne	Wieloletnia prognoza finansowa

Monitoring

Monitoring strategii rozwoju jest kluczowym narzędziem w zakresie oceny **efektów realizowania założeń dokumentu**, a prowadzony w sposób rzetelny stanowi podstawę do podejmowania decyzji w zakresie zasadności przeprowadzanych interwencji. W przypadku strategii rozwoju, będącej dokumentem określającym politykę rozwojową o charakterze długofalowym, należy mieć na uwadze dynamicznie zmieniające się uwarunkowania, na które gmina Olesno nie ma bezpośredniego wpływu. Stąd też proces monitoringu jest jednym z najistotniejszych elementów programowania dokumentu, pozwalającym na szybkie reagowanie wobec zachodzących zmian społeczno-gospodarczych.

Określone wskaźniki nawiązują do idei wyznaczonych celów strategicznych, dzięki czemu ocena uzyskiwanych rezultatów będzie efektywna i w sposób szczegółowy ukazywała stopień ich realizacji na przestrzeni lat.

Kluczowym aspektem w ramach określonych wskaźników monitoringu jest **dostępność źródła pozyskania danych**. Z tego względu opierają się one głównie na statystykach publicznych (Główny Urząd Statystyczny, dane Urzędu Gminy w Oleśnie), co umożliwi odpowiednią jakość pozyskiwanych danych, aktualność, powszechność i dostępność. Ponadto, gwarantuje to możliwość porównania zachodzących zmian z innymi jednostkami samorządu terytorialnego o podobnych uwarunkowaniach. Rokiem bazowym dla opracowywanych pomiarów będzie ostatni rok poddany analizie w *Diagnozie strategicznej na potrzeby tworzenia Strategii Rozwoju Gminy Olesno na lata 2023-2030*, tj. 2021.

Monitoring z realizacji Strategii Rozwoju Gminy Olesno na lata 2022-2030 przeprowadzany będzie co rok, tym samym umożliwiając **bieżące nadzorowanie postępów** oraz podjęcie odpowiednich działań w przypadku wystąpienia niekorzystnych tendencji. Osiągane wyniki będą publikowane w raporcie o stanie gminy i udostępniane do opinii publicznej. Pomiar wskaźników dokonywany będzie przez komórkę organizacyjną koordynującą proces planowania strategicznego gminy Olesno.

Ewaluacja

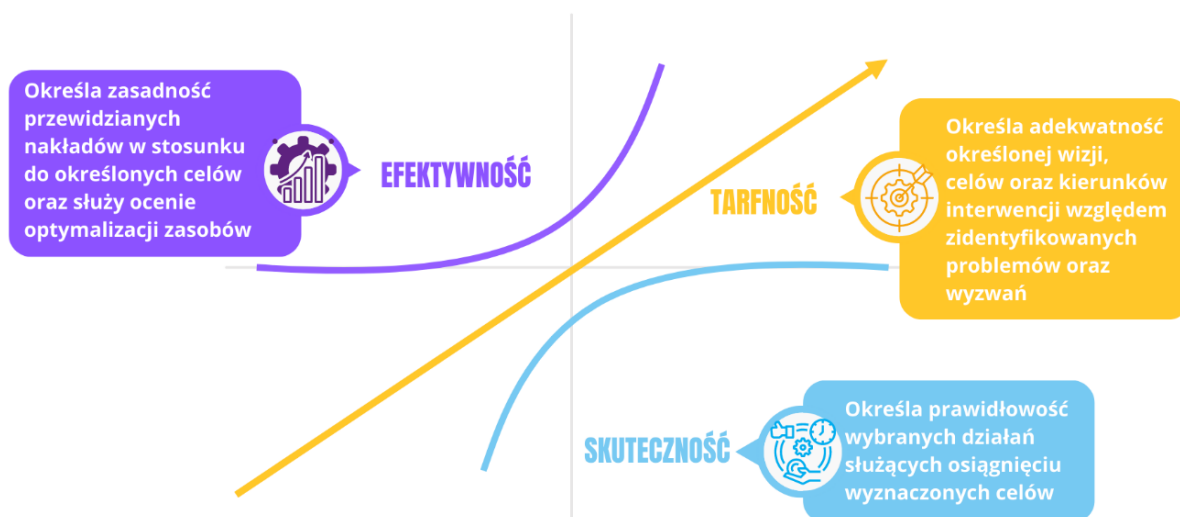
Zgodnie z art. 10a ust.2 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, *podmiot opracowujący projekt strategii rozwoju przeprowadza uprzednią ewaluację trafności, przewidywanej skuteczności i efektywności realizacji strategii rozwoju – przed jej przyjęciem*. Ewaluacja określana jest jako badanie jakości i efektów prowadzonych działań na podstawie poszczególnych kryteriów, na które składa się zbiór danych, ich analiza, ocena oraz informowanie o wynikach. Reasumując, badanie ewaluacyjne stanowi sposób na **określenie zasadności realizacji wyznaczonych celów względem zdiagnozowanych potrzeb, dostępnych instrumentów oraz posiadanych zasobów**.

Ze względu na czas przeprowadzenia ewaluacji, wyróżnia się:

Przeprowadzenie ewaluacji zakończone będzie opracowaniem raportu, będącego podstawą do wdrożenia odpowiednich rekomendacji i interwencji. Opracowanie badań ewaluacyjnych pozwoli na podniesienie jakości dokumentów wdrażanych w przyszłości. Wśród najistotniejszych kryteriów ewaluacyjnych wyróżnia się następujące czynniki:

Ramy finansowe i źródła finansowania

W celu wdrożenia założeń strategii kluczowym elementem jest określenie struktury finansowania. Zarówno dostępne środki, jak i źródła pozwolą zidentyfikować realność spełnienia określonych celów. Ze względu na długookresową perspektywę wdrażania dokumentu oraz dynamikę zachodzących zmian sytuacji społeczno-gospodarczej, należy mieć na uwadze, że nie jest możliwe wskazanie dokładnych ram finansowych i kwot przeznaczonych na realizację poszczególnych zadań i projektów. Ponadto poszczególne cele określone w dokumencie mają charakter otwarty, dlatego też doprecyzowanie szczegółów finansowych może okazać się niewłaściwe. Ramy finansowe dokumentu przedstawione zostaną w wieloletniej prognozie finansowej (WPF) i budżetach przyjętych w latach obowiązywania Strategii. WPF określać będzie możliwości finansowania i tym samym realizacji wskazanych założeń m.in. poprzez oszacowanie kwoty nadwyżki operacyjnej czy też dochodów majątkowych. W celu określenia oceny możliwości realizacji założeń Strategii Rozwoju Gminy Olesno na lata 2023-2030 konieczne jest wskazanie możliwych źródeł finansowania, do których zalicza się zarówno **środki wewnętrzne, jak i zewnętrzne** (w tym środki finansowe Unii Europejskiej na lata 2021-2027), do których zalicza się przede wszystkim:

- budżet gminy Olesno,
- środki budżetu powiatu,
- środki budżetu województwa,
- środki budżetu państwa,
- Fundusze Norweskie,
- Fundusze Europejskiego Obszaru Gospodarczego,
- środki unijne (m.in. Fundusze Europejskie dla Małopolski, Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko, Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki, Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego, Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy,
- partnerstwa publiczno-prywatne,
- środki prywatne, darowizny,
- kredyty bankowe, pożyczki oraz inne zwrotne formy instrumentów finansowych.

Spis rysunków i tabel

Rysunek 1. Mapa turystyczna gminy Olesno	10
Rysunek 2. Najważniejsze działania rozwojowe wskazane do realizacji przez mieszkańców gminy Olesno na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego.....	11
Rysunek 3. Struktura użytkowania terenu w gminie Olesno.....	34
Rysunek 4. Struktura osadnicza gminy Olesno	36
Rysunek 5. Struktura przyrodnicza gminy Olesno	38
Rysunek 6. System transportowy gminy Olesno	40
Rysunek 7. Uwarunkowania kulturowe gminy Olesno	43
Rysunek 8. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Olesno	45
Rysunek 9. Zidentyfikowane obszary strategicznej interwencji w gminie Olesno	61
Rysunek 10. Schemat realizacji Strategii	82
Rysunek 11. Podmioty zaangażowane we wdrażanie Strategii	83

Tabela 1. Wskaźniki monitoringu Strategii wraz z oczekiwanymi rezultatami planowanych działań	27
Tabela 2. Zgodność Strategii Rozwoju Gminy Olesno na lata 2023-2030 z Agendą na rzecz zrównoważonego rozwoju.....	64
Tabela 3. Zgodność Strategii Rozwoju Gminy Olesno na lata 2023-2030 z Umową Partnerstwa Polski i Unii Europejskiej na lata 2021-2027	66
Tabela 4. Zgodność Strategii Rozwoju Gminy Olesno na lata 2023-2030 ze Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)	67
Tabela 5. Zgodność Strategii Rozwoju Gminy Olesno na lata 2023-2030 z Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030	68
Tabela 6. Zgodność Strategii Rozwoju Gminy Olesno na lata 2023-2030 ze Strategią Rozwoju Kapitału Społecznego 2030	70
Tabela 7. Zgodność Strategii Rozwoju Gminy Olesno na lata 2023-2030 z Polityką ekologiczną państwa 2030 - strategią rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej.....	71
Tabela 8. Zgodność Strategii Rozwoju Gminy Olesno na lata 2023-2030 ze Strategią Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”.....	79
Tabela 9. Zgodność Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego ze Strategią Rozwoju Gminy Olesno na lata 2023-2030	81
Tabela 10. Najważniejsze dokumenty na poziomie lokalnym	85

